

Mela ‘Eliyê Baqustanî û Mewlûda Wî

M. Zahir ERTEKİN¹

Puxte: Baqustanî ‘alim helbestvanekî kurd ê vê serdemê ye. Sê kurdî û şeş ‘erebî, bi tevahî neh berhemên wî hene ku nehatine çapkirin. Di vê xebatê de em ê li ser *Mewlûdnameya wî rawestin*. Di serî de bi kurtasî em ê li ser mêjûya mewlûdê û kevneşopiya wê di nava civaka kurdan de bisekinin. Paşê dîsa bi kurtasî em ê jiyana Mela ‘Eliyê Baqustanî peşkeş bikin. Di derbarê naverok û şeklî edebî yê *Mewlûdnameya Baqustanî* de hin agahî dê bêtin dayîn. Piştî hindê em ê li ser du nusxeyên wê yê destxet bisekinin. Dê transkîrîpsiyona textê orjînal esas bête girtin û nusxeya duyem re bête berawerdkirin. Lewra di navbera nusxeya helbestvan û ya Qoxî de cudahî hene. Di metnê transkîrîpsiyonê ev herdu nusxe bi hûrgulî hatine berawerdkirin.

Peyvên Sereke: Mewlûdname, İbn Hecer el-Heytemî, Mela ‘Eliyê Baqustanî, Hezretî Pêxember, jidayikbûn.

Molla Ali Baqustanî ve Mevlidî

Öz: Molla Ali Baqustanî, içinde bulunduğumuz yüzyılın önemli âlim şairlerindenidir. Üçü Kürtçe altısı Arapça olmak üzere dokuz adet basılmamış kitabı bulunmaktadır. Bu çalışmada onun Kürtçe kaleme aldığı Mevlidname’si incelenecektir. Evvela mevlidin kısaca tarihçesi ve Kürtlerde mevlid geleneğine değinilecektir. Ardından Molla Ali Baqustanî’nin kısaca hayatı sunulacaktır. Molla Ali Baqustanî’nin Mevlidi hakkında sanatsal, şekilsel ve muhtevaya yönelik bazı bilgiler verildikten sonra, eserin orijinal nüshasının transkripsiyonlu metni sunulacaktır. Ancak eserin bir diğer nüshası da vardır ki, şair hayatta iken Molla Hilmi el-Koğî’ye yazdırmıştır. Koğî, inanç ve itikat açısından mahzurlu gördüğü bazı mısra ve beyitleri çıkarmış ve bazı mısra ve beyitleri de yine kafiyeye uydurmak için düzeltmeye gitmiştir. Az sayıda bazı beyitleri de kendisi ilave etmiştir. Bu çalışmada ilave olarak bahsi geçen ikinci el yazması nüsha, asıl nüshayla karşılaştırılarak farklılıklar dipnotta verilecektir.

Anahar Kelimeler: Mevlid, İbn Hecer el-Heytemî, Molla Ali Bakustani, Hz. Peygamber, doğum.

¹Yrd. Doç. Dr., Bingöl Üniv., Fen Edebiyat Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatı Bölümü, zahirertekin@hotmail.com.

Mullah Ali Baqustanî and his Mawlid

Abstract: Baqustanî is one of the most important scholar poets of the 20th Century. Baqustanî wrote Kurdish and Arabic poems and has three Kurdish and six Arabic, a total of nine unpublished works. In this study, one of his works in Kurdish, the mawlid will be reviewed. This study would initially introduce brief history of the mawlid and the mawlid tradition among Kurds. After providing artistic, formal and contextual information on Mullah Ali Baqustanî's mawlid, the transcribed original text of the work will be presented. However, there is another version of the work, which is written by Mullah Hilmi el-Koğî under the auspice of the author while he was alive. Koğî omitted certain verses he considered objectionable and corrected some to keep the rhyme. He also inserted some of his own. This study will further compare the two versions by providing the differences in the second version in the footnotes.

Keywords: Mawlid, İbn Hacer el-Heytemî, Mullah Ali Baqustanî, Mohammad, nativity.

Destpêk

Ji dayikbûna pêxemberê Xwedê, mucîzeyên ku di vê pêvajoyê de derketine holê, mijara mîracê, û herwiha jiyana pêxember a zarokatîyê hetta wefata wî mijarên sereke yên mewlûdên kurdî ne. Ev cûre, di edebiyata islamî-kurdî-tesewîfî de ciyekî gewre û taybet werdigîre. Ev rewş bêşik bi Bateyî destpê kiriye û heta roja me hatiye. Bi vî awayî bi hêsanî em dikarin bêjin ku lûtke û şahîqaya mezin mewlûda Bateyî ye. Bi salan piştî Qurana pîroz herî zêde ev berhem hatiye xwendin û guhdarîkirin.

Mewlûdên ku piştî ya Bateyê hatine nivîsandin, piranî yan wergera mewlûda Bateyî nin, yan jî teqlîd an nazîre nin ji ya Bateyî re. Ji ber xurtiya edebiyat û selaseta mewlûda Bateyî, yên mayî pir meşhûr nebûne û ji gel 'eleqeyeke mezin nedîtine. Gelek ji wan çap jî nebûne.

Mewlûda Baqustanî jî yek ji wan mewlûdên ku derfeta çapê nedîtîye û nehatiyê nasîn û nehatiye zanîn e. Bi vê xebatê me xwest ku navê mewlûdnameyê kurdî li hêjmarên mewlûdên kurdî zêde bibe û berhemeke din ji wendabûnê rizgar bibe. Nusxeya helbestvan bi awayekî saxlem li ber destê me ye. Herwiha nusxeya duduyan ya ku helbestvan bi xwe dabû nivîsandin jî li ber destê me ye. Me herdû nusxe berawird kirin û cudahiyên wan derxistin holê. Dîsa bi awayekî vebirî em dizanin ku ji bilî herdû nusxeyan tu nusxeyên vê mewlûdê nîn in.

Me di transkripsiyonê de alfabe transkripsiyonê bikaranî. Herwiha li binê her rûpelekî me ferhengogêke wê rûpelê danî. Ji bo berawirdkirinê me nusxeya helbestvanî eses pejirand û cudahiyên nusxeya din (a Mela Hilmiyê Qoxî) li binê rûpel destnîşan kir. Li pişt riste an malika cuda di nava kevanekê de weke (Qoxî) nivîsand.

Di vê gotarê de mebesta me ne ew e ku em bi hûrgulî li ser cûreyê mewlûdnameyê rawestin. Tenê me xwest ku mewlûdeke destxet çap bibe û bigihêje newala kurdî. Ji ber vê yekê me mijarên giştî kurt birîn. Jînameya helbestvan jî -ji ber ku berê di hin gotaran de hatibû çapkirin¹, bi kurtasî kete nava rûpelên vê xebatê. Herweha berî vê xebatê Baqustanî bi dîwana xwe ya neçapbûyî², bi Siltan Şêxmûs'a destxet û bi texmîsên xwe³ ketibû qada lêkolînan. Loma li vê derê heta ku ji me hat me giranî da mewlûdnameya wî.

1. Kurtemêjûya Mewlûdnameyê

Bêjeya Mewlûdê ji zimanê 'erebî tê. Wateya wê ya ferhengî, ciyê jidayikbûnê û dîroka jidayikbûnê yê (Îbn Manzûr, 1990: 468). Ev wate di nava demê de guheriye; jidayikbûna cenabê pêxember, pîrozkirina vê rojê û merasîmên/dêrindêzên wê û herwiha mesnewî û risteyên ku di vî warî de hatine nivîsandin hemû di binê vê wateyê de hatine kom kirin (Pakalın, 1993: 522); (Çelebî, 1984: 1).

Hê Pêxember (s.x.l.) li jiyandê bû, hin eshabiyên wî yên helbestvan weke Abdullah b. Rewaha (w.8/629), Ka'b b. Zuheyr (w.24/645) û Hesên b. Sabî (w.54/674) helbestên ku mijarên wan nêzikî mijarên mewlûdê ne nivîsandibûn. Piştî van, mewlûdên 'erebî hatin nivîsandin. Mewlûdên ku neteweyên din nivîsandine, bi piranî yan ji 'erebî hatine wergerandin yan jî, ji 'erebî sûd wergirtine û hatine nivîsandin (Çağmar, 2004: 13).

Ji bilî kevneşopîya mewlûdnameyan herweha pîrozbahîya wan jî mijareke serbixwe ye. Pîrozbahîya mewlûdê ji dema Fatimîyan dest pê kiriye. Zavayê Selaheddînê Eyyûbî, Muzaferuddîn Gokboro (m. 1232), merasîmên mewlûdê li Îran, Anatoliya û Sûriyeyê belav kiriye (Pakalın, 1993: 522) Ji ber ku li deverê fireh ev merasîm bi destê Muzaferuddîn Gokboro hatine belav kirin û weke şênahiyên herêmi hatîye pîrozkirin. Ev zat, di vê mijarê de weke mirovê pêşîn tete naskirin.

Di hemû dewletên îslamî de merasîmên mewlûdê hatine lidarxistin. Herwiha di dema Osmanîyan de, piştî Mûradê sêyemîn, pîrozbahiyên mewlûdê bi awayekî fermî hatine lidarxistin (Pakalın, 1993: 522). Di dewra Osmanîyan de, mutesewifan pêwendiyêke mezin dane mewlûdan û di vî warî de bandoreke mezin li ser gel kirine (Çubukçu, 1984: 265) Çawa ku di her demê de kesên ku bi coş beşdarî van merasîma bûne hebûne, wisa jî di serî de mewlûd bi xwe, û dû re jî pîrozkirina wê, li gorî hin kesên din bid'e ye û ne îslamî ye. Ji ber vê yekê kesên ku li hemberî van merasîman derdikevin ji berê de hene. Îroj jî rewş bi vî awayî ye.

¹ Bnr. M. Zahir Ertekin, "Mele 'Eliyê Baqustanî û Helbestek e Wî: Ey Felek", Kovara Nûbihar, h. 113, r. 43-44, Stenbol 2011.

² Bnr. "Mela 'Eliyê Baqustanî û Berhemên Wî Yên Kurdî", *Rojên Edebiyata Kurdî Ya Bakur- Rojava*, Yekîtiya Nivîskarên Dihokê, Dhok 7- 9/11/2013.; Jiyân û Berhemên Mela 'Elî Baqustanî, Amd. M. Zahir Ertekin, Berhema Neçapbûyî, r. 3-4.

³ Bnr. M. Zahir Ertekin, "Di Edebiyata Klasîk a Kurdî De Texmîs û Texmîsên Mela 'Eliyê Baqustanî", Zanîngeha Artûklûyê, Kovara Enstîtuya Zanîstên Cîvakî Mukaddime, H. 6, Mardin 2012, s. 71-85.

2. Kevneşopî û Bikaranîna Mewlûdên Kurdî

Di nav gelê Kurd de, kevneşopiya nivîsîn û xwendina mewlûdê li gorî delîlên heta niha, bi Melayê Bateyî dest pê kiriye. Mewlûda Mela Huseynê Bateyî (ss 17-18an) di nav kevneşopiyên kurdan de cihêkî girîng digire. Berî mewlûda Bateyî Kurdan mewlûdên ‘erebî bikar dianîn. Piştî ku Bateyî mewlûda xwe nivîsand, seranserê Kurdîstanê ev nusxe bikaranî, tevî ku mewlûdên ‘erebî jî li hin deran dihate ‘emilandin. Çanda mewlûdê di nav civaka kurdan de ewqas zindiye ku kengî zarokek çêbibe, kengî kurek bê sinetkîrin, ku yek ji leşkeriyê hat, roja dawetekê, yek ji hecê hat, yekî serkeftinek bi dest xist, ji pêkanîna qewlekî weke nezirkirinê, kengî kesek bimre di te’ziya wî kesî de, çaxê xêrekê, di ber bela û musîbetekê de mewlûd tê xwendin û paşê jî xwarin tê xwarin.

Helbet ji bilî Bateyî gelek helbestvanên kurd jî mewlûdname nivîsîne. Heta niha li ser hêjmarên mewlûdnameyên kurdî rast û durust xebat nehatine kirin. Lê me heta niha 32 kurmançî, 7 zazakî 10 soranî û hewramî, bi tevahî 49 mewlûdname tespît kirine. Helbet hêjmar jî vê zêdetir in û hêjmarên mewlûdên kurdî xebateke serbixwe ye. Belkî di prosesa nivîsîna van mewlûdan tişta herî balkêş, mewlûdên ku hatine tespîtîkirin piranî di van salên dawî de hatine nivîsîn. Demeke dirêj a vala di navbera mewlûdên nû û mewlûda Bateyî de heye. Sedemên vê dema dirêj a nebûna/nezanîna mewlûdên kurdî çî ne, baş nehatiye tespîtîkirin. An sedemên demdirêjîya di navbera yekem û duwem mewlûda kurmançî çî ne, baş nehatiye kolandin. Herwiha ev, mijareke sereke ye û bi serê xwe ye, ku divê ji aliye lêkolerên edebiyata klasîk a kurdî ve bête vekolîn (Kızıl, Şingâr, Çetin, 2015: 61-64). (Kırkan, 2011: 49-55).

3. Mela ‘Eliyê Baqustanî Kî ye?

Mela ‘Eliyê Baqustanî, di sala 1917’an de li gundê Tizyan ku bi Stewra Mêrdîn ve giridayîye hatiye dinê. Navê bavê wî Mihemed û navê diya wî ‘Edlê ye. Bavê wî Mela Mihemed, melê gund bû. Mela Mihemed, ji xeynî Tizyan li Baqustan û li ‘Ewîna jî melatî kiriye. Bi ‘eslê xwe jî Zivinga Hecî ‘Elya ye, ku niha ev gund bi navçeya Sêrtê, Dihê/Erûhê ve girêdayî ye. Bavê wî Mela Mihemed dema ku diçe hecê li wir wefat dike. Li Texma *Wadî Fatma* medfûn e. Piştî wefata bavê wî, malbat jî gundê ‘Ewîna dîsa vedigere Tizyan.

Mela ‘Elî, xwendina xwe ya sereke li ba bavê xwe dixwîne. Paşê diçe ‘Ewîna li ba Mela ‘Evdil’ezîz didomîne. Paşê diçe gundê Qerepêçê, ku niha li ser navçeya ye, li ba Mela ‘Evdilwehabê Xirbê Hecî xwendina xwe didomîne. Piştî ku Mela ‘Evdilwehab jî vî gundî bar dike, ew di şûna wî de Melatiya vî gundî dike. Paşê tê Baqustan û li vir dest bi melatiyê dike. Di salên nodî de, gund tê şewitandin û Seyda ji Baqustan bar dike û li Amedê bi cî dibe. Nêzikî wefata xwe, dîsa diçe gundê xwe û li gundê xwe wefat dike (2002). Tirba wî jî li Baqustan e (Ertekin, 2011: 43).

4. Mewlûda Mela 'Eliyê Baqustanî

4.1. Nusxeyên Mewlûdê

Du nusxeyên mewlûda Baqustanî henin. Yek jê destxeta wî bi xwe ye, ya din jî ya Mela Ehmed Hilmiyê Qoxî ye.

a. Nusxeya Destxeta Baqustanî

Di forma deftereke ku helbestvan bi destê xwe amade kiriye û kabeke kartonî jê re çêkiriye de, hatiye amade kirin. Kaxezên berhemê nivzere ne. Di çarstêla tîk û forma 25x16 de ye. Her rûpel bi qelama helbestvan bi baldarî hatiye amadekirin. Bi qelameke ku hibra wê şî n e, çarçoveyeke ku kaxizê dike du histûn, xet ji bo risteyan hatiye kişandin. Di her rûpelekê de 14 malik hatine bicîhkirin. Mewlûd 44 rûpel û 13 beş e. 5 rûpelên dawî duaya mewlûdê ye. Kurdî ye û pexşan e. Di serî piştî *Besmeleyê* “*Haza tercumetû mewlûd lî-ibn Hecer el-Heytemî*”⁴ hatiye nivîsîn. Bi vî awayî em pê dihesin ku mewlûd werger e. 12 caran malika dîsgotinê/neqeratê tête dubare kirin. Tevî 12 dubareyên dîsgotinê mewlûd 519 malik e.

b. Nusxeya Destxeta Mela Ehmed Hilmiyê Qoxî

Di çarstêla tîk û forma 25x16 de ye. Li ser berga wê weke navê berhemê “Mewlûdu’n-Nebî ‘eleyhi’s-selâtu we’s-selâm” hatiye nivîsîn. Li binê vî navî nav û nîşana nivîskar “Li’l-‘âlimi’l-kebîr el-ustâz Melâ ‘Elî el-îmâm bi qeryeti Baqustân” nivîsandiye. 6 rûpelên duaya dawî ne tê de, mewlûd 33 rûpel e. Tevî 12 malikên dîsgotinê mewlûd ji 482 malikan pêk tê. Bi vî awayî tête dîtin ku Qoxî 37 malik ji nusxeya orijînal kuştiye. Hêjmara beşan di vê nusxeyê de jî 13 ye.

4.2. Ziman û Naveroka Mewlûda Baqustanî

Helbestvan herî zêde peyv û hêmanên ‘erebî tevî kurmanciya xwe kiriye. Bi sedan bêje, û terkîbên ‘erebî di berhemê de hatine bikaranîn. Di berhemê de gelek peyvên erebî hene ku tesewîfî ne. Helbestvan bi dilekî rehet hêmanên erebî bikar anîne. Ji ber ku peydakirina kurdiya wan him dijar e him jî rasterast bi wateyê çêkirina têkildariya wan ne pêkan e. Mewlûd tevî ku terkîbên erebî tê de hebin jî, dîsanî bi gelemperî, bi kurdî/kurmanciyeyeke sivik, herikbar û rewan hatiye nivîsîn. Herçend bi kêşeyê ve hatibe nivîsîn jî, zimanê wê gelek caran wekî

⁴ Yanî ev, wergera mewlûda İbn Hecerê Heytemî ye. İbn Hecerê Heytemî: Şair û edîbê ‘Ereb e. Bi mewlûda xwe ve deng daye. Navê wî yî ‘eslî Ehmedê kurê Muhemmed e. Di sala 1504ê miladî de li Misrê hatiye dinyayê. Piştî ku xwendina xwe diqedîne li Mekkeyê bi cî dibe. Di warê fiqhê de xebitiye û di mijarên dînî de li gorî mezhebê Şaffî fetwa daye. Ji aliyekî jî mütewewif e. Di sala 1567an de li Mekkeyê wefat kiriye. Di derbarê tesewîf, hedîs, ‘eqaid, dîrok, jînenîgarî û hin gelek beşên ‘ilmî û dînî de berhem nivîsandiye. Ji van berheman hinek ev in; *Tuhfetu’l-Muhtâc*, *Fetewâu’l-Kubrâ*, *İqtirafu’l-Kebîr*, *Şerhu Qesîdeti’l-Burde*. Navê mewlûda wî “*En-Nî’metu’l-Kubrâ*” ye. Di nava mewlûdên ‘Erebî de ya herî tê zanîn ev e. Kêmezêde 20 rûpel e. Mewlûda wî hem nezm e hem jî nesr e. Bi vî awayî jî girîng e. Di serê mewlûdê de hin ayetên ku behsa exlaqê pêxember dike, cih girîtiye. Bi duayê mewlûd bi dawî dibe. (Di derbarê İbn Hecerê Heytemî de ji bo zêdetir agahî bnr. “M. Edip Çağmar, *Edebi Açından Arapça Mevritler*, İlahiyat Yayınları, Ankara, 2004. r. 80-84” û; Cengiz Kellek, “İbn Hacer el-Heytemî”, *DİA*, XIX, r. 531.) Mela ‘Elî Baqustanî jî li gorî mijarên vê mewlûdê, mewlûda xwe bi awayekî nezmane nivîsiye.

axaftina rojane ye. Li gorî dîwanên klasîk ên kurdî zimanekî sadetir û siviktir hatiye bikaranîn.

Berhem bi awayê tertîba klasîk bi *besmeleyê* dest pê dike.

Beşa 1. Ji 68 malikan pêk tê. Sipasiyên ji Xwedê re û pesnê cenabê pêxember mijarên sereke yên vê beşê ne. Li gerdûnê berî her tiştî nûra cenabê pêxember hatiye afirandin. Di mewlûdnameya Bateyî de jî ev mijar heye. Berî ku Adem bête zanîn, cenabê pêxember bi nûra xwe hebû.

Ew li 'ezman û di cennet xweş dibû

Ne ku Âdem ne jî însan kes nebû

Navê Âdem qet nebû hêj ew herî

Pur zemanek ew dima şil û terî (B.1. 3-4)

Herwiha bi hatina cenabê pêxember kêfxweşiya hemû hebûnan, nirxa mezin a resûliya wî û serokbûyîna wî ya ji temamê pêxemberan re bi awayekî pesindane hatiye vegotin.

Beşa 2. Ji 63 malikan pêk tê. Mijara sereke ya vê beşê pesindayîn û fezîleta mewlûdê ye. pîrozbahiyê vê rojê, gotinên kesayetên olî yên mezin di derbarê pîrozbahiya mewlûdê de hatiye vegotin. Di serî de çar xelîfeyên îslamê, Hesênê Besrî, Cuneydê Bexdâdî, Me'rûfê Kerxî, Fexredînê Râzî, Şâfîî û hîn ji gelek kesên girîng ên dîtir, di vî warî de rîwayet hatine neqilkin.

Got Ebûbekrê ku siddîqê Xweda

Kî li mewlûda nebiyyê Ehmeda

Ku ji malê xwe wî serf kir dîrhem e

Ew refîqê min di cennet bê xem e (B.1. 1-2)

Beşa 3. 16 malik e û mijara sereke hin hedîsên/gotinên cenabê pêxember di derbarê heşrê/roja qiyametê de ye.

Beşa 4. 36 malik e. Di derbarê bejn û bala cenabê pêxember û behsa hin taybetmendî û weswên Wî de ye. Agahiyên ku hatine dayîn jî bi çavkanî ango ji kî/kê hatibe rîwayet kirin, diyarkirî ye.

Ê di gotî wî 'Eliyyê Heyder e

Tim ridaa Rebbê 'alî li ser e

Got Muhammed ew bi bejneke pur şerîf

Ew ne kin bû ne dirêj û ne de'îf

Ew bi mill û hem bi çogê baş dirêj

Qet di wî de ji qusûr a tu nebêj

Ser û rihê wî dinêrî pur temîz

Hem bi qûwwet hem jî xweşşik ew 'ezîz (B.1. 1-2-3-4)

Beşa 5. Ji 30 malikan pêk tê. Mijara sereke ya vê beşê taybetiyên xas yên cenabê pêxember û hin mucîzeyên wî ne. Helbestvan di serî de girîngiya û vebirîbûyîna mucîzeyê tîne zimên û dibêje bêhîsab mûcîzeyên Wî hene. Mûcîzeyên ku ketine vê beşê, ji devê rawîyan hatiye vegotin/neqilkirin.

Beşa 6. 19 malik e û mijara sereke zewaca bavê cenabê pêxember û xwestina Amîne ye. Herwiha behsa de'wetê jî di vê beşê de bi cih bûye.

Beşa 7. Ji 46 malikan pêk tê. Mijara vê beşê hemla diya cenabê pêxember Amîne ye. Meh bi meh hemla Wê hatiye vegotin û bûyerên awarte yên di vê demê de qewîmîne hatiye serîşte kirin.

Beşa 8. Ji 38 malikan pêk tê. Mijar mûcîzeyeke cenabê pêxember e û bi dirêjahî tenê behsa vê mûcîzeyê hatiye kirin.

Beşa 9. 67 malik e. Mijara vê beşê neseba cenabê pêxember, bav û bapîrên wî, hin xusûsiyetên wî û nûwazebûyîna Wî ne. Hin mûcîzeyên Wî û mijara Mîracê jî mijarên biçûk ên binê vê beşê ne.

Weqta mî'racê bûraqê hurmet dikir

Qet di rêda çûbû hat û deng nekir

Pur 'esa kir jê vexwarin têr ji ava tiliya

Hem bi pêket koka darê tevî rah û guliya

Wî biçûkê jê bixur da tekellum bi xweşî

Ew di destê wî şerîf da bi heşî

Pur xeber dabû sebiyyê hîn li şîr

Murtezayê tu ji Rebb ê xwey kebîr (B.9. 35-36-37-38)

Beşa 10. 22 malik e. Behsa xêra selewatdayîna li ser pêxember û mifayê wê dike.

Ev selatê ser Muhemmed pur sewab

Ê bi 'îşqê wê bixwîne cennet meab

Hem selatê ser Muhemmed di sewab

Purî xêrtir ew ji 'itqa pur rîqab (B.10. 1-2)

Beşa 11. 31 malik e. Mijar di bihemlebûna Amîne de, hatina pêxemberan a xewna wê şîrove dike. Pêxember hatine xewna Wê û hurmetên xwe jê re pêşkêş kirine û herwiha Wê pîroz kirine ji bo bihemlebûna Wê ya bi cenabê pêxember.

Meha çara hatî yek dî bi selam

Ya Hebîbellah digotî xweş kelam

Min dipirsî di cewab ê ezim Nûh

Ev e hemla te xwediyê nesr û futûh (B.11. 16-17)

Beşa 12. 74 malik e. Beşa herî dirêj a mewlûdê ye. Mijara wê jidayibûyîna cenabê pêxember û di bûyerên wê rojê ne.

Beşa 13. 20 malik e û behsa selewatan li ser cenabê pêxember dike. Weke di jor de jî derbas bû ev beş bi 'erebî ye û di forma mewlûda Heytemî de hatiye nivîsîn. Di mewlûdên kurdî de ev beş, beşa *merhebayê* ye, lê form di vê mewlûdê de cuda ye.

Di dawiya her beşê de *beyta wasîteyê* heye. *Beyta wasîteyê* di mewlûda Bateyî de tune. Ew beyit jî ev e:

Ey Muhemmed sed hezaran aferîn

Tim li ser te pur selat ji qelbê birîn

Dîsa piştî *beyta wasîteyê*, berî ku beşeke nû dest pê bike *beyta dîsgotinê* heye. Dîsgotina mewlûda Baqustanî bi vî şiklî ye:

Din selata ser Muhemmed bê hîsab

Ger dixwazin hûn xelasa ji 'ezab

Dîsgotin jî bêguman kevneşopiya xwe ji mewlûda Bateyî werdigirin. Di temamê mewlûdên kurdî de ev malik heye. Him dema ku xwîner/qesîdebêj mewlûdê dixwîne di vê malikê de bêhna xwe berdide, him jî îşaretê bal xelasiya mijarê û nîşana beşeke din e. Dîsgotin li ser dana selewatan hatiye organîze kirin. Ji bo teşwîqa selewatê jî, hêviya xelasiya ji agirê dojhê li ber godarvan û

xwendevanan tête danîn. Ango şertê xelasiya ji êgir weke dana selewatan tête pêşkêşkirin. Bi hevok û bêjeyên xwe dîsgotina mewlûda Baqustanî cuda be jî bi wate dîsa teqlîda Bateyî bi hêsanî tête fêmkirin. Dîsgotina Bateyî wiha ye:

Ger divêtin hûn ji narê bin necat

Bi 'eşq û şewqek hûn bibêjin esselat

Hin rêzîkên mewlûda Baqustanî ji ya Bateyî hatine wergirtin. Lêbelê hêjmara wan ne pir in. Mînak;

Ya ku ewwel ew dihatî gotî weha

“Îbşîrî ya Âmîne bi’l Mustefa” (Mewlûda Baqustanî)

Mahê samin hatî Mûsa ba wefa

Îbşîrê ya Emîne bil Mistefa (Mewlûda Bateyî)

Hemdê bê hed bo Xwedayê pur şerîf

Nûr û qûwwet daye ummeta de’îf (Mewlûda Baqustanî)

Hemdê bê hed bo Xwedayê alemîn

Ew Xwedayê daye me dînê mûbîn (Mewlûda Bateyî)

Pîşka merhebayê ji kêşeya beşên din dûr ketiye. Helbestvan beşa merhebayê di forma berhema orîjînal a Heytemî de nivîsiye. ‘Erebî ye û bi wate nêzwateya mewlûdnameya Heytemî ye. Mînak ji bo her pênc malikên pêşîn ên beşa merhebayê ya herdû mewlûdan:

Es-selâtu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ seyyide’l-ebrârî

Es-selâtu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ Mustefe’l-muxtârî

Es-selâtu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ nûre’l-‘ibâdî

Es-selâtu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ nâsihe’l-‘ibâdî

Es-selâtu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ menbe’e’l-furqânî

Es-selatu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ sâhibe’s-sultânî

Es-selatu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ tâce’l-etqiyâî

Es-selatu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ xâteme’l-enbiyâî

Es-selatu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ sâhibe’l-mi’râcî

Es-selatu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ sahibe’l-ferecî

Es-selatu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ Resûlallah

Es-selatu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ hebîbellah

Es-selatu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ sefwetellah

Es-selatu ‘eylek es-selâmu ‘eylek

Yâ xeyre xelqillah

Es-selatu 'eleyk es-selâmu 'eleyk

Tahâ ya mûeyyed

Es-selatu 'eleyk es-selâmu 'eleyk

Ehmed ya Muhemmed

Es-selatu 'eleyk es-selâmu 'eleyk

Yâ xîretellah

Es-selatu 'eleyk es-selâmu 'eleyk

Yâ şeffî'e'l-muznibîne 'indellah

Es-selatu 'eleyk es-selâmu 'eleyk

Yâ zeyne'l-bîlad

Es-selatu 'eleyk es-selâmu 'eleyk

Yâ mehdî we hadî (Çağmar, 2004: 82).

4.3. Wezn û Hunerên Mewlûda Baqustanî

4.3.1. Wezna Mewlûdê

Wezna mewlûdê “Fâ’îlâtûn Fâ’îlâtûn Fa’îlûn” e ku heman kêş di mewlûda Bateyî de jî hatiye bikaranîn (Îlhan, 2013: 17). Herwiha Behra Remelê û qalibê nasalim e.

4.3.2. Hunerên Edebî Yên Mewlûdê

Mewlûda Baqustanî jî 519 malikan pêk tê. Li gorî vekolîna me di 60 malikan de 22 hunerên edebî hatine bikaranîn. Helbestvan hem zimanê herikbar û sade parastîye û hem jî ji huneran sûd wergirtiye. Li jêr em ê li ser van hunerên edebî bi kurtasî rawestînin û ji bo her hunerekê jî yek-du mînakên bidin.

Îştîqaq/ittîhad

Ew cure bikaranîn e ku ew; -herî hindik du- bêjeyên ji heman reh û bingehê tîn. Têkiliya wê bi alîterasyon û asonasê jî heye. Lê şertê sereke ev e ku, kokên bêjeyan ‘eynî bin (Kocakaplan, 1992: 80).

Hatî wexta wan muhibba bi hevdûr bibin

Hema *talib* hem jî *metlûb* dilxweş bibin (12/46.)

Sîhrê helal

Di dawîya risteya yekem û di serê risteya duwem de, bêyî ku wate ji hev qut bibe bikaranîna bêje an koma bêjeyan e. Ji ber ku piştî xwe dide wateya bêjeyê, dikeve koma hunerên wateyî (Kocakaplan, 1992: 124).

Merheba got ya Muhemmed *min digot*

Çi kesî tu ez im Adem wî digot (11/7.)

Min dipirsî ez im Îdrîs di *cewab*

Gotî hemla te nebî ye hem reîs e bê ‘ezab (11/15.)

Sûal û Cewab/Pirs û Bersiv

Di vê hunerê de pirs û bersiv bi hev re di nava malikê de cih digirin (Coşkun, 2007: 202).

Ya Hebîbî *ki* ye ew kes bêj jimer

Di *cewabda* go bexîl e ev qeder (10/19.)

Tekrîr/Dûbareyî

Di vê hunerê de ji bo tekîda vegotinê bêje têne dûbarekirin. Bêjeya ku tete dûbarekirin sereke erka wateyê hildide ser xwe. Herwiha ev bêje bi heman wateyê tete dûbarekirin (Saraç, 2000: 33).

Mewlida wî dûwazde ê Ewwel Rebî’

Nav *rebî’* bû hem *rebî’* bû hem *Rebî’* (9/58.)

Tewriye

Bêjeyek duwate ye, piranî wateyeke xwe ya nêz û yeke dûr heye. Di vê hunerê de di bikaranîna bêjeyêke du wate de, wateya wê ya dûr tete mebest kirin. Bi gotineke din hunermend/helbestvan wateya bêjeyê ya dûr bi kar tîne lê ew xwendevan bi wateya wê ya nêz ve jî dixwe nava têtikiliyê. Bi vî awayî vegotin û îfade derfeta berfirehiyê bidest dixwe (Saraç, 2000: 188).

Ew beşîr bû cennetî ra mizgîn dida

Hem *sîrac* bû ku ji wan ra *ruhnî* dida (9/54.)

Alîterasyon û Asonans

Alîterasyon, ji bo hevahengiyê dúbarekirina heman dengan e. Divê dengê ku tête dúbarekirin dengdar be. Ji ber ku dengdêr be dibe asonans. Herwiha ev herdu huner (alîterasyon û asonans) weke *teşxîs* û *întaqê* tên tevlihevkirin. Lewra di risteyan de bi piranî dengdêr û dengdar li cem hev têne dîtin. Ji ber vê yekê hunera alîterasyon û asonansê di heman demê de derdikevin holê (Kocakaplan, 1992: 17).

Pur *kerîm* û hem *qesîm* û hem *wesîm*

Ew ji *husnê* ra 'elamet bû *helîm* (9/50.)

Leff û neşr (Berhevkirin û Belavkirin)

Piştî *vegotina* çend *têgeh*an, *ravekirina* taybetiyên wan e. Bi gotineke din piştî *vegotina* dudu yan *bêtir* *têgeh*an, *vegotina* *têgehên* bi wan re *têkildar* e (Saraç, 2000: 164).

Ew *nebiyyê heremeyna* hem li *dûrê fethiye*

Ew *Mekkiy* û *Medeniy* û *ebtehiyy* e (9/12.)

Mecaza Mursel

Du *cure* *wateyên* *peyvan* hene. A *yekem*, *dema* ku *peyv* *tê* *gotin* *wateya* *herî sivik* û ya 'ewil *tê bîra* *meriv*. Ji *vê* re *wateya* *heqîqî* *ango* *wateya* *rasteqîn* *tê* *gotin*. Ya *din*, *peyv* ne di *wateya* *xwe* ya *heqîqî* de ye. Ji *wateya* *xwe* ya *sivik* û *rasteqîn* bi *dûr* *dikeve*. Ji *vê* *wateya* *peyvê* re *jî* *wateya* *mecazî* *tê* *gotin*. Di *mecaza* *mursel* de *peyv*, *bêyî* ku *mecaz* *bête* *qest* *kirin* di *wateya* *wê* ya *dûr* *dê* *tête* *bikaranîn* (Göktaş, Kalkandelen, Keleş, 2014: 179).

Pê *şiyar* *bûna* *melaîk* hem *jî* *xulam*

Çawa *teblîxa sema kir ew bû* *temam* (8/28.)

Teşxîs û Întaq (Nasan û Danaxaftin)

Teşxîs ew *tişt* e ku *wesf* û *taybetiyên* *însanî* li *heyînên* *din* *dike*. Dar *bimeşe*, *kevir* *bibihîse* *hingê* *taybetiyeke* *însanî* li wan *tête* *kirin*. **Întaq** *jî* *heyînên* ku *wesfa* wan a *axaftinê* *nîne*, *danaxaftina* wan e. Herwekî ku *çîçeka* ku li *koşeyê* *malê* de bi *cih* e, *bipeyive* (Göktaş, Kalkandelen, Keleş, 2014: 176).

Bike *gazî* tu li *ehlê* *erd* û *sema*

Da *şiyarbin* *ins* û *kaînat* *hema* (7/5.)

Mu'cizatê *purri* *zahir* *jê* *beyan*

Gur û *hirça* *wekî* *wana* *îxbar* *didan* (9/33.)

Telmîh

Di nava vegotinê de îşaret bal bûyerekê kirin e ku ew, bûyereke meşhûr e. Bibîrxistina/destnîşankirina, bûyerekê, kesayetekî dîrokî, serpêhatiyeye navdar an mijareke zanistî ye (Kocakaplan, 1992: 148).

Hem ji Îbrahîm Xelîlûllah heseb

Hem ji Îsma'îl Zebîhûllah neseb (9/14.)

Îstî'are

Wateya bêjeyeke demî ye ku di derbarê bêjeyeke din de tê bikaranîn (Göktaş, Kalkandelen, Keleş, 2014: 178).

Ew Muhemmed tacê rusl û enbiyan

Hem serekdarê teqiyî û ewliyan (1/2.)

Cînas

Ew bêje ne ku dengên wan 'eynî lêbelê wateyên wan cuda tên bikaranîn (Göktaş, Kalkandelen, Keleş, 2014: 186).

Navê Âdem qet nebû hêj ew herî

Pur zemanek ew dima şil û terî (1/4.)

Ger bixwînin wê li ser hinek *pera*

Ew jî têkev xeyrî wana jê *pera* (2/29.)

Îktîbas

Ji bo pihêkirina wateyê an ji bo rindkirina gotinê ji helbestvanekî, neqilkirina ji ayetekê, ji hedîsekê an ji gotineke pêşyan wekî îqtibas tê zanîn (Göktaş, Kalkandelen, Keleş, 2014: 182).

Me tu şandî *rahmeten lîl'alemîn*

Hem ji ins û hem cinan re ecme'în (1/7.)

Tenasub

Peyvên ku têtîliya wan bi hev re hene, bêyî ku wateya wan a tezaad bête qestkirin bi hev re bikaranîna wan e (Kocakaplan, 1992: 151).

Tu 'ezîz û hem *hekîm* û hem 'elîm

Wî qebûl kir hem jî şandî ev *kerîm* (1/20.)

Ruhniya çavê *xerab* û '*asiya*

Tu gihîştî wan meqam û wan ciya (1/46.)

Tezad

Bikaranîna wesfên dijberî hev ên di navbera du raman, xiyal û dilînan de wekî tezad tê navandin (Göktaş, Kalkandelen, Keleş, 2014: 184).

Ger di heqqê wî digotin zalima

Muşrîkê cahil û kafir 'alima (1/21.)

Ew ji bo başa ew bi 'ewnet bê hîsab

Purê fuccar û xerab dane 'ezab (9/42.)

Teşbîh

Teşbîh, di nabeyna du heyînên ku bi çend awayî dişibin hev de, şibandina yê lawaz bi bal ê xurt ve ye. Di vê şibandinê de piranî daçekên “weke”, “mîna”, “şibhê”, “şubhetê”, “mislê” û wd. têne bikaranîn (Kocakaplan, 1992: 161).

Hem ji 'Îsa ew resûl e wek hîlal

Ê ku çêbû ew ji Meryem pur delal (1/30.)

Ew bi rengê xwe ji xelkê zêde dibû

Wek gula sora ku nû bû vedibû (4/8.)

Îltîfat

Têkiliya vê hunerê bi heyecanê ve heye. Di helbest an pexşanê de dema vebêjer mijarê vedibêje, di binê bandora heyacana xwe de dimîne û xîtabî şexsekî din an tiştekî din dike. Bi vî awayî berê mijarê diguhere. Lê divê ev xîtab bi mijarê re têkildar be. Ger ku xîtab bi tiştekî/kesekî bi mijarê re ne peywendîdar be hunera îltîfatê pêk nayê (Kocakaplan, 1992: 56).

Gotî 'Usman wî xelîfê pur heya

Ê ku qedrê wî mezintir ji çiya (2/5.)

Tefrîq

Tefrîq, ji bo mezinkirin û bilindkirina hêmanekê ji ya din, destnîşankirina ferqa navbera herdû hêmanan e (Kocakaplan, 1992: 143).

Mûyê nûranî ji husnê pur beha

Ew dirêj bû nûr dihatin nav guha (4/9.)

Nîda

Ev huner jî ji kelecana helbestvan derdikeve holê. Gazîkirina bi bangoka “ey” û “ya” yê ev huner pêk tê (Göktaş, Kalkandelen, Keleş, 2014: 185).

Gotî Rebbî Tu bişînî yek resûl

Ew ji nava wan û de’wet bib qebûl (1/17.)

Ew di cennet da di qesrê ‘illiyîn

Ey hevala guh bidêrin pur yeqîn (2/20.)

Tarsî’

Di malika helbestê de hevahengiya hêjmar, kêş û serwayê ye. Bi vî awayî di malikê de sîmetrîyek pêk tê (Kocakaplan, 1992: 133).

Wan weqiyek zêrê xalis pur temîz

Hem weqiyek zîvê xalis pur ‘ezîz (6/13.)

Encam

Mewlûda Baqustanî mewlûdeke vê serdemê ye. Ev mewlûd li gorî agahiyên ku em pê dizanin yekem mewlûd e ku ji zimanekî din hatiye wergerandin. Baqustanî mewlûda İbn-i Hecer el- Heytemî ya ku bi ‘erebî û pexşan e, û bi helbestkî wergerandiye kurdî. Tevî ku wergere jî Baqustanî di binê bandora Bateyî de maye. Ji aliyê hêjmara malikan jî ne mewlûdeke biçûk e û ne jî pir mezin e. Ji aliyê naverokê ve jî di wasatiya naveroka mewlûdan de ye. Berhem him ji ber ku destxet e, him jî du nusxeyên wê saxlem li ber destê me hene bala me kişand. Bi çapa vê gotarê berhemeke klasîk a vê serdemê kete nava lîteratura kurdî. Piştî agahiyên şiklî û taybetiyên naverokî yên mewlûda Baqustanî, emê derbasî metnê transkripsiyonê bibin.

Alfabeya Transkiripsiyonê ya ku me bikaranî ye ev e;

ئ	ş	
ح	h	H
خ	z	Z
ص	ş	S
ظ	d, z	Ž
ط	t	T
ظ	z	Z
ع	‘	‘
غ	g	Ġ
ء	,	,
Apastrops		,

Çavkanî

- Coşkun, M. (2007). *Sözün Büyüsü Edebi Sanatlar*, İstanbul: Dergâh.
- Çağmar, E. (2004). *Edebi Açıdan Arapça Mevlidler*, Ankara: İlahiyat.
- Çelebî, S. (1984). *Vesîletu'n-Necat Mevlîdî*, (nşr. Ahmed Ateş), Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Çubukçu, İ. A. (1984). *Makaleler (Dinimizde Mevlidin Önemi)*, Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.
- Doskî, T., Doskî, M. İ. (1996). *Mela-yı Bateî We Behremi-yi wî*, Çaphâne-i Hawar, Dhuk-Irak.
- Ertekin, M. Z. (2013). "Di Edebiyata Klasîk a Kurdî De Texmîs û Texmîsên Mela 'Eliyê Baqustanî", *Mukaddime Dergîsî*, H. 6, Mardin.
- ..... (2013). "Mela 'Eliyê Baqustanî û Berhemên Wî Yên Kurdî", *Rojên Edebiyata Kurdî Ya Bakur-Rojava*, Yekîtiya Nivîskarên Dihokê, Dhok. Irak.
- Göktaş, M; Kalkandelen A.H; Keleş R. (2014). *Türk – İslam Edebiyatı*, Erzurum: Zafer Medya.
- Kırkan, A. (2011). "Mewlidê Osman Efendî û Mewlido Zazakî", *Kovara Nûpelda*, H. 7-8, Wan.
- Kızıl, H; Şingâr, C; Çetin, R. (2015). "Ceribandinek Li Ser Senifandina Mewlûdên Kurdiya Kurmancî Li Gorî Mijarên Wan", *International Journal of Kurdish Studies*, Diyarbakir.
- Kocakaplan, İ. (1992). *Açıklamalı Edebî Sanatlar*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Pekolcay, N. (1980). *Mevlîd*, Suleyman Çelebî, İstanbul: Dergah.
- Pakalin, M. Z. (1993). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, MEB, C.2, İstanbul.
- Sadînî, M. X. (2010). *Mela Huseynê Bateyî – Jiyan, Berhem û Helbestên Wî*, Weşanxaneya Nûbihar, İstanbul.
- Saraç, M. A. (2000). *Klâsik Edebiyat Bilgisi Belâgat*, Stenbol: Bilimevi.
- İbn Manzûr, Ebu'l-Fadl Cemâluddîn Muhammed b. Mukrîm. (1990). *Lisânu'l-'Ereb*, Daru'l-Fikr, c.3, Beyrût.
- İhlan, Z. (2013). *Mewlûda Mela Huseynê Bateyî*, Teza Lîsansa Bilind a Neçapbûyî, Enstituya Zimanên Zindî, Zanîngeha Mêrdînê, Mêrdîn.
- Özkan, H. (2003). *DİA*, C.38, r.195. Ankara.

TEKSTA MEWLÛDA BAQUSTANÎ

BÎSMÏLLAHÎRREHMANÎRREHÎM

HAZA TERCUMETU MEWLÛD LÎ ÎBNÎ HECER EL-HEYTEMÎ

Feslê ewwel di behsa hemdê Xwedê û pesnê Muhammed Mustefa (sellelahû ‘eleyhî we sellem) de ye

r. 1.

Ûemdê bê hed bo Xudayê pur şerîf
Nûr û quwwet daye ummeta ze’îf

Ew Muħemmed tacê rusl û enbiyan
Hem serekdarê teqîyy û ewliyan

Ew li ‘ezman û di cennet xweş dibû
Ne ku Adem ne jî insan kes nebû

Navê Adem qeç nebû hêj ew herî
Pur zemanek ew dima şil û çerî

Ew şefiy yû hem ħebîb û hem ħebîb
Hem xuşûşa ew di nav ‘alem mucîb

Eşdeqê qaîl ‘ezîm û hem ‘elîm
Jêr beyan kir ev di Qurana Kerîm

Me tu şandî “rahmeten li’l-‘âlemîn”
Hem ji ins û hem cinan ra ecme’în

Wan kutûbê ser resûla nazilîn
Tev bi navê wî Muħemmed zeyyinîn

Çunkî navê wî bû mîzgin şu’le da
Herkesî zanîbû ew nav Eħmeda

Hem îşaret bû di fezlê wek heval
Lê belê zêde ji wana bê xilal

Ê tedebbur⁵ lê nekir maye d̄elal
Geyrê ummeta Muħemmed dîn zelal

Dîn ku hatî ew Resûlê pur mubîn
Ê ‘ezîz û hem şerîf û pur emîn

Gerçî gotin ehlê ‘ezman weşfê wî

Kes ji wana negihîştî ‘ilmê wî
r. 2.

Ketne behşê enbiyayê muħteşem
Çî neanîn weşfê z̄atê muħterem

Çunkî ew sirra sucûda Adem e
Ê ku bav e ew ji bona ‘alem e

Hem du’aya wî z̄ewatê pur celîl
Ê nebiy yû hem resûl û hem xelîl

Gotî Rebbî Tu bişînî yek resûl
Ew ji nava wan û de’wet bib qebûl

Da bixwîne ew ji wan re beyyinat
‘İlm û ħikmet jê bibînin mu’cizat

Hem beyan ke wan kitabê pur ‘ezîz
Da şiyar bin ew bi qewlê pur lezîz

Tu ‘ezîz û hem ħekîm û hem ‘elîm
Wî qebûl kir hem jî şandî ev kerîm

Gerçî ħeqqê wî digotin zalîma
Muşrikê cahil û kafir ‘alîma

Dîn û mecnûn e ħeçî tiştê dibî
Bê esas û bê ħeqîqet wek şebî

Lê Xuda jî ew temîz kirye ji wan
Wî hevalê hûn dibêjin ê cuwan

Ne ku dîn e ew resûlê Rebbê ‘erş
Jêrê destê wî ji ‘erşa ta bi ferş

Hem bi ‘umrê wî qesem kirye celîl
Bik tedebbur ya ħebîbî ya delîl

Serxweş û e’ma dibêjin ew tamam
I’tibar nîne bi qewl û hem meqam

Hûn bizanin ewwelê mexlûq ew e
Şu’ledarê kainata her ew e

⁵ **Tedebbur:** Raman, tefekkur

r. 3.

'Ezmiyet da ê qezenc kir ew ciwan
Hem muqeddem⁶ bû di rutba pur giran

Eqd û mîşaqê ji wan xwestî Rehîm
Nûh û Îbrahîm û Mûsa wan Kerîm

Hem ji 'Îsa ew resûl e wek hilal
Ê ku çêbû ew ji Meryem pur delal

'Eynê e'yanê wucûdê her ew e
Nûra erd û hem sema jî tim ew e

Ê ji bona 'arifîna merkez e
Ê di emrê Rebbê 'alem dibeze

Fexr û teşrîfa qezenc kir pur 'eceb
Ê şerayi' xetma wan re ew sebeb

Hem bû xetma enbiya û murselîn
Hem şefî' bû ew ji bona muznîbîn

Ehle îman pê mûferreh bûn tamam
Hikmet û te'zîm di wî da dîn dewam

Jêr beyan kir wî Xudayê layezal
Ehlê kufr û wanê muşrik hem zelal

Tu bizane kes ji wan nabe heval
Hetta sozkê tu bi wan dî pur zelal

Weqta wan dî ku ji wan re nîne zîyan
Tîşteki' 'aciz nebînin hâl beyan

Hema teslîm ew ji ter bin hem selam
Tevlî 'îşret hem xîtab û hem kelam

r. 4.

Şahîbê tesrîh⁷ û hucet hem beyan
Ehlê 'eql û ehlê zana ê ji van

Wan di xwestî ku ji wî fehmdar bibin
'Eqlê zêde jê hilînin 'alim bibin

Hem jî jêr got wî Xudayê pur Rehîm

Ê xebîrê hâlê herkes hem 'Elîm

Kê zulum kirye li nefsa xwe'y şîrîn
Ji gunaha wî beden kirye birîn

Tîrs û heybet ketye qelbê wî ji min
Xwestî 'efwa wan gunahê xwe ji min

'Efw û istixfar te xwestî jêr hema
Tê binêrî qeşî li ser tîşteki nema

Ruhniya çavê xerab û 'aşiya
Tu gihîştî wan meqam û wan ciya

Ku tu nêzik bû ji Heq ra pur gelek
Ya Hebîbê wî Xudayê neh felek

Qabê qewsan⁸ hê jî nêzik tu dibû
Çawa xweste çav bi dîne ruhni bû

Soz û 'ehdek wî ji te`r dabû qewî
Ji 'eşa û ji rîza tev bûn ji wî

Ma tê çawa tim ji bîr kî vanê delal
Ê ku medhê wan ji ter ava zelal

Vanê qelbê xwe ji te`r kirne birîn
Tim jî 'aşiq ev ji te`r ya pur şîrîn

Tu yî melhûz hem jî merfûd bo Xuda
Can û hâlê me ji ter daîm fida

Te bişîne wan meqamê mehmûd kirî
Wan menazîlê Xuda teşrîf kirî

r. 5.

Te heyake her bi te'zîm û surûr
Bi 'eşaya wek bihûra pur bifûr

Te risalet daima teblîgî dikir
Te emanet her wiha edda dikir

Te 'ibadet ji Xudê`r gellek dikir
Mal û serwet pur d'xeyrê telef dikir

Keşfa gemmê te hilanî zail dikir

⁶ Mûqeddem: Pêşîn

⁷ Tesrîh: Ravekirin, raberkirin

⁸ Qewsan: Nabêna herdû birûyan.

Te Xudayê xwe bo wan şîrîn dikir
 Tim neşîhetkarê ummet bê hesab
 Te ji wan re têr digotî ê şewab

Pur qezenc kir ji Xuda fezla 'ezîm
 Pur ji xulq û hem ji teb'ê pur selîm

Ê di şidqê pur muşeddeq tim tu wî
 Xurşê we'd û hem emîn jî ew tu wî

Me'dena cûd û sexayê tim dibî
 Ummetê ra çavê ruhî tu dibî

Hem ji ummeta zêf ra rahîm î
 Zêde bavê pur şefeqtir qaim î

Çi tehiyyat û berekkat ku hebin
 Tim û daim tev li ser zate te bin

Got Xudayê me'y 'ezîm û pur 'ezîz
 Me ji nefsa we ku şandî ev temîz

Ew resûl e hem reûf e pur hêlîm
 Hem kerîm û ew ji mu'min ra rehîm

*Kê (ku)guhdar ê nebûn qewlê te ye
 Nîne hewce her Xuda kafî te ye*

Ey Muħemmed şed hezaran aferîn
 Tim li ser te pur şelat ji qelbê birîn

*Din selata ser Muħemmed bê hesab
 Ger dixwazin hûn xelaşa ji 'ezab*

r. 6.

**Fesla Duduyan Di Beyana Fezla
 Mewlûda Muhammed Mustefa
 (sellelahû 'aleyhî we sellem) de ye**

Got Ebûbekrê ku şiddîqê Xuda
 Kî li mewlûda nebiyyê Eħmeda

Ku ji malê xwe wî serf kir dîrhem e
 Ew refîqê min di cennet bê xem e

Gotî 'Umer ê xelîfê Eħmed e
 Ê ku te'zîm kirye mewlûd bê hed e

Tu hesab ke wî heya kir bi yeqîn
 Bî xwe Îslam hem jî vî dîne mubîn

Gotî 'Usman wî xelîfê pur heya
 Ê ku qedrê wî mezintir jî çiya

Ê ku meşref kir li mewlûda nebî
 Da bixwînin ew di xêrê da dibî

Wek hevalê haqîrê Bedr û Huneyn
 Fehm bikin hûn ey hevala bi yeqîn

Got 'Elî ê ku zavê peyğember e
 Tim rizaya Rebbê 'alî li ser e

Ê sebeb be hem bi te'zîm û surûr
 Ew ji ehlê cennetê ye bê qusûr⁹

Ew ji dunyê bê îman dernakevî
 Guh bidêrin ehle hazîr hûn li vî

Hatî gotin ev Hesen Beşrî dibî
 Mişlê Uħħud ger ji min ra zêr hebî

Min dixwestî ez temam şerf jî bikim
 Xwe di xêr û pur şewabê da bikim

r. 7.

Ser bixwînin mewlûda qedrê giran
 Guh bidin hem yeqîn kin ya biran¹⁰

Got Cuneydê ê li Beğdad ew dibe
 Ew kesê hazîr e li mewlûdê bibe

Pur bi qedr û hem bi te'zîm û heval
 Ê xelaş ke ew ji xwe'r îmana zelal

Gotî Me'rûfê ji Kerxê ew humam
 Ew kesê hazîr bike hinik te'am

Da ku mewlûdê bixwînin ew li ser

⁹ Di destxeta Mela Elîyê Baqustanî de cara pêşîn ev malîkê wiha ye:

*Ê sebeb be hem bi te'zîm pur 'ucab
 Ew ji ehlê cennetê ye bê hesab*

Paşê dîsa wî bi xwe sererast kiriye û weke li jor nivîsiye.

¹⁰ Ser bixwînin mewlûda Eħmed hebîb
 Di riya wî Rebbê 'alem hem mucîb (Qoxî)

Hem jî bînin hin ji nasa wan li ber

Bi ciyê ruhî bi qewlê xweş lezîz
Hem bi libîsê pur temîz bi ew 'ezîz¹¹

Wê di heşrê ew bi firqa ewwelîn
Ew hevalê enbiya û murselîn

Ew di cennet da di qesrê 'illiyîn
Ey hevala guh bidêrin pur yeqîn¹²

Got îmame pur 'elîm û hem wehîd
Ê di wexta xwe de yek bû hem ferîd

Fexreddînê Razî bû ew qenc edîb
Ê bixwîne mewlûda Eḩmed ḩebîb¹³

Xwê be ya genim ya tişteşek ḩe'am
Ser bixwîne mewlûda şîrîn kelim

Wê bereket têkev wana bê ḩisab
Hem ji tiştê têkev wana bê 'itab¹⁴

Hem di cezb û izîrabê naseknî
Da 'efûkî şaḩîbê qelbê denî

Ger bixwînin wê li ser ava zelal
Ê ji wê avê vexwu ey qenc heval

r. 8.

Dê ḩezara ḩîş ji qelbê derkevî
Hem ḩezara nûr û reḩmet têkevî

Roja qelbê pur xeraba dimirî
Qelbê wî şaḒlem û şaḒ e namirî

Ger bixwînin wî li ser hinek ḩe'am
Yan li ser hinnik pera jî bê kelam

Wê bereket têkev wana pur 'ecîb
Qet feqîr nebe xudiyê pur edîb

¹¹ Bi ciyê ruhî bixûr û bi 'ezîz

Ew bi libîsê pir sipî û hem temîz (Qoxî)

¹² Ew di cennet da di qesra 'illiyîn

Ew di nava hûr û xilman bi yeqîn (Qoxî)

¹³ Fexreddînê Razî bû ew qenc edîb

Ew di gotî wî bi qewlê xwey xerîb (Qoxî)

¹⁴ Hem ji tiştê ew di nav kev bê 'itab (Qoxî)

Got îmamê Şafîfê reḩme lê
Ê ji nasa kom bike yek menzilê

Go bixwîne wî li ser hinik ḩe'am
Bi bixûr û bi civata xweş meqam

Baxuşûşa ew sebeb bî hem jî xwedî
Ferqê naxe nav kesan de ê ku dî

Wê di heşrê ew di nêva şiddiqîn
Enbiya û şûheda û şalîhîn

Wî di cennet da bi wan re tim muqîm
Di ciyê pur xweş bi nav cennet ne'îm

Hem jî gotî wî Surriyê Seqeḩî
Reḩme lê be qeḩ nebîne meşqeḩî

Ê bi qeşda wê ciyê mewlûd heye
Hem şelat û hem selam xwendin heye

Ew ji bo ḩubba nebiyyê kerîm û
muḩterem
Wî ḩebîbê pur sexiyy û muḩteşem¹⁵

Çû bi qeşda ew li wê guhdar bibe
Bi şelat û bi selama keyfxweş bibe

Ew cî jê re di ḩisab de cennet e
Lew meḩbbet pur ji wî ra himmet e

r. 9.

Ey hevala hûn yeqîn kin ew merev
Wî qezenç kir cennet û hem pur şeref

Ewê sulḩanê ji bona 'arifîn
Di kitaba xwe'y wesail wî emîn

Her ciyê mewlûd bixwînin ew meḩel
Ya di xanî yan di mescid bê xelet¹⁶

Pur melaîk bi şelat û bi selama kom
bibin

Dê li ser wan nûr û reḩmet pur bibin¹⁷

¹⁵ Ew ji bo ḩubba nebiyyê muḩterem

Wî ḩebîbê kû sexiyy û pir kerem (Qoxî)

¹⁶ Bê xelet: Bê kêmasî

Ew melaîkê muqerreb ku hene
Ê bi nûrê ew mu'fawweq¹⁸ bi xwe ne

Ê dixwînin pur du'a û pur şelat
Hem dixwazin ew ji 'efwa seyyiat

Hem dibêje ewê, 'alemê hebîb
Ewê soza wî qewiyy û hem qerîb

Ew Celuddînê Suyûtfî¹⁹ ku hebû
Ewê hikmet hem heqîqet jêr hebû²⁰

Ê li mala xwe bi xwîne mewlûdê
Hem bi te'zîm qedr û qîmet ew bidê

Wê Xuda jî ser hilîne êş û bela
Hem ji gêr q û çav xerab û hem gela

Wê suala meleka jêr sehl bibe
Hem bi serbest hem jî bê gêm ew dibe

Di mekanê şiddiqîna ew delal
Nêzî Rebb û wî kerîm ê mûte'al

Ê ku xaîr ew ji mewlûd ra bike
Ew di xeyr û pur şewabê xwe dike

Guh bidin van tiştê got min ev bes e
Ne ku te'ba me ji wer bib 'ebes e

r. 10.

Qelbê 'aşî qelbê farî nexweş e
Qe'î bi we'z û bi neşîhet nab geş e

Ji Xudayê xwe'y kerîm hêvî dîkin
Em dewamî mewlûdê te'zîm bikin

Tu bi heqqê wî nebiyyê Muştefa
Wî hebîbê te bi qîmet pur wefa

Tu 'efû kî me hevalê hazîrîn
Tu Xuda î hem tu rebbê 'alemîn

Ey Mu'hemmed şed hezaran aferîn
Tim li ser te pur şelat j'qelbê birîn

*Din selata ser Mu'hemmed bê hisab
Ger dixwazin hûn xelaşa ji 'ezab*

**Fesla Sisêyan di Behsa Hinik Gotin û
Meqalatê Muhemmedu'l-Mustefa
(sellelahû 'eleyhî we sellem) de ye**

Rawî gotî (ew) Enesê Malik e
Tim Xuda wî di rizayê da bike

Got Resûlê ew ji me'r peygember e
Ê ku qewlê wî ji me'r mu'teber e

Ê di weqta behş û heşrê derkevin
Kes ji turba berî min dernakevin

Ê li pêşya wan di rê de tim ez im
Rehberê wan di sukûtê her ez im

Xwedî mizgîna bi qewlê xwe'y reffî
Hem di weqta hebbsa wan de ez şeffî

Miftê xeyrê tim bi destê min dibin
'Izz û îkram tev ji min re wê bibin

r. 11.

Ekremê ewladê Adem giş ez im
Lew di emrê Rebbê xwe de dibezim

Lê ji min ra wê hezar xadim hebin
Wek yeka yek lu'luê mensûr²¹ bibin

Gotî rawî wî Cubeyrê Mu'fîme
Tim Xuda razî be jê bib bê gêm e

²¹ Lu'lûê mensûr: Durrên belavkirî

¹⁷ Pir melaîk bi selata tê kom dibin

Dê li ser wir nûr û rehmet pir bibin (Qoxî)

¹⁸ Mûte'awweq: Dorpêçkirin

¹⁹ Navê wî 'Ebdurrehman b. Ebî Bekr b. Mûhammed b. Sabîq el-Xudeyrî el-Esiyûtî ye. Bi navê Celaleddîn meşhûr bûye. Di sala 1445ê li Asyêti hatiye dinyayê di sala 1505a li Qahîreyê wefat kirîye. 'Alimekî mezin ê tefsîr, hedîs, tesewîfê bûye. Di mijarên dinî de gelek berhemên wî yên navdar hene. Tefsîra Celaleyn û berhema hedîsê Camî'ussexîr, ji berhemên wî yên meşhûr in (Özkan, 2003, r. 192-198).

²⁰ Ew Celaluddînê Sûyûtî ê kerîm

Ê bi hikmet hem heqîqet bûye 'elim (Qoxî)

Got Resûlê ê kû nav jêr pur dibin
Pur şelat û hem selam ser wî bibin

Ez Muḥemmed hem jî Eḥmed ey heval
Hem jî masî²²ê mehû ke kufr û delal

Ez im ḥaşîr wexta ḥeşra xelqê bibe
Ew li cem min hem li qarşî min dibe

Ez im 'aqîb jî nebiyya kî ku hebî
Wê li pey min hem resûlê ku hebî

Ez muqeffa²³ hem Nebiyê tewbet im
Tim jî ummet ra delîl û reḥmet im

Ey Muḥemmed şed hezaran aferîn
Tim li ser te pur şelat j' qelbê birîn

*Din selata ser Muḥemmed bê ḥisab
Ger dixwazin hûn xelaşa ji 'ezab*

**Fesla Çaran di Behsa Hinik Ewsaf û
Şemalê Muhammed Mustefa (sellelahû
'eleyhî we sellem)**

Ê di gotî wî 'Eliyê Ḥeyder e
Tim rizaya Rebbê 'alî li ser e

Got Muḥemmed ew bi bejnek pur şerîf
Ew ne kin bû ne dirêj û ne zê'îf

r. 12.

Ew bi mill û hem bi çokê baş dirêj
Qeṭ di wî de jî quşûra tu nebêj

Ser û rihê wî dinêrî pur temîz
Hem bi quwwet hem jî xweşşîk ew 'ezîz

Lê tu meşya wî dinêrî pur 'eceb
Tê jî ber piyyê mubarek terpereb

Ewwelîn û axirîna nebe yek
Qeṭ jî nas û ji hevalan tu kesek

Di ser û hem rihê wî de nozdeh hebûn

Ji mûyê sippî mubarek neh zêde bûn

Ew bi rengê xwe ji xelkê zêde bû
Wek gula şora ku nû bû vedibû

Mûyê nûranî jî ḥusnê pur beha
Ew dirêj bû nûr dihatin nav guha

Hem di wechê wî de tedwîrek²⁴ hebû
Pur sipîyy û hem bi şor ve gul dibû

Poz biçûk û çav û birhê bi kilîf
Xerza şaşê tê ye nava du milîf

Ew e xatem bû ji bona nebiya
Hem 'elamet bû ji bona sexiya

Eşdeqê nasa temama bi ziman
Hem jî mêrxaşî ji herkes di zeman

Ekremê nasa temama ji neseb
Ê ku dibû ew dibêje pur 'eceb

Her kesê ku pêr heval bû ew dibû
Purî me'rifet û zana pê dibû

Çi kesê ku ew dibêje weşfê wî
Me jî nasa kes nedîye mişlê wî

r. 13.

Ew riwayet ya dibêje 'Aîşe
Ya ku bavê wê jî dîn re padîşe

Tim rizaya Rebbê 'Alî bit–temam
Weku barana bi mezz û bi xumam

Gotî wek yek ew jî nasa kar dikir
Pîna şolê wek dirûna cillê dikir

Ew riwayeta Eness e ew dibê
Wî ṭe'amê ku dimîne nahêl şîbê

Her çi tiştê xaşê Peyğember dibin
Çi fezaîl çi keramet ku hebîn

Yek ji wana adem û mexlûq temam

²² **Masî:** Guneḥ, 'isyan.

²³ **Mûqeffa:** Pêşewa, pêşeng

²⁴ **Tedwîr:** Nûr, rewnaq

Xulqa wana tev ji bo zatê humam²⁵

Ew di êvara ku birçî tî dibû
Hema şubhê têr û tijjî ew dibû

Rebbê ‘alem wî ji cennet têr dikir
Ew bi av û hem b`xwarin ni`met dikir

Ê ji paş tê wî didîtî nas dikir
Hem şeva tarî ji wî²⁶ ruhni dikir

Ger li ‘erda nerma axê bimeşî
Şopa linga ne xûya ye bi xweşî

Lê li ‘erda hişk û kevir ku here
Şopa wî zatî xuya bî li ser e

Ew ji nav ‘alem tamam neqandiye
Hem ji nava wan tamam ew şafiye

Ɖew û sîne ger ji çehv re ku hebûn
Lê ji qelb ra qeṭ`î sûret tunebûn²⁷

Ew ku xwêydana ji miskê xweştir e
Hem ji bêhna şorgulê ew bêhtir e

r. 14.

Ew bi bejneq pur leṭîf û hem şîfaf
Sî li ber bejna wî nabe qeṭ li ṭav

Yek ji mêş û moziyata kes nedî
Ku li canê wî mubarek bû xwedî

Pur melaîk tim û daim pêr hebûn
Emma gâlib ew li piştî wî dibûn

Hem ji wacib tim şelata ser bidin
Da ku ‘aşiq tim ji ḥubba wîr bibin

Ey Muḥammed şed hezaran aferîn
Tim li ser te pur şelat j`qelbê birîn

Din selata ser Muḥammed bê ḥisab

²⁵ **Humam:** Xwedan himmet, pêxember

²⁶ **ji wîr:** Ji wî re

²⁷ *Xew û xeflet ger ji çev`n re ku hebûn
Lê ji qelp ra qeṭ`î sûret tunebûn (Qoxî)*

Ger dixwazin hûn xelaşa ji ‘ezab

**Fesla Pêncan di Behsa Hinek Mu`cizat û
Wan Tîştê Ku Xasî Muhammed
Mustefa(sellelahû ‘eleyhî we sellem) de
ye**

Enbiya ra mu`cizat ê kû hebûn
Ew tamam jî xaşê wexta wan dibûn

Ji Resûlê me Muḥammed ra çêdibin
Ew dewamî tim û daim ê hebin

Mu`cizatê wî hebûne bê ḥisab
Lê yeka yek kî dibîne pur ‘ucab

Pur ṭe`ama wan di dest`d tesbîḥ dikir
Ḥazîrê wir kî hebûn deng jê dikir

Rawiyê got ew Buxarî ku hebû
Ji ḥedîsa Ibnî Mes`ûd ev dibû

Me Muḥammed ra ṭe`amek ku dixwar
Dengê tesbîḥa dihatî aşîkar

r. 15.

Hem jî sirrek pur ‘ezîm e lê binêr
Ku selama kevvîran wan lê dikir

Wekî gotî wî nebiyyê pur şerîf
Ku selam kir wî kevirê pur ze`ff

Hem neha jî wî li Mekkê nas dikim
Wî bi ‘izz û bi şeref qiymet dikim

Hem ji rawî tev yeqîn kin ey bira
Ji kelaym û hem selamê dar û bera

Got ‘Eliyyê Murteza ye Ḥeyder e
Tim rizaya Rebbê ‘Alî li ser e

Ku li Mekkê ez Muḥammed ra ku diçûm
Dora Mekkê wan newalê tê dibûm

Di çiya de wan kevirê ku hebûn
Di Muḥammed ra selamkar tev dibûn

Ba surûr û hem bi şîrînê kelaym

Ya Resûlullah digotin es--selam

Hem teş'amê xweş û hindik pur dibû
Kû du'aya wî mubarek jêr dibû

Bi du'aya wî mirî jî sağ dibûn
Bi kelim û hem bi şuhbet pêr dibûn²⁸

Wekî gotî wî Imamê Qurşubî
Ew di cennet ba surûr û bê gem bibî

Da û bav û Ebû Talib ku hebûn
Piştî mirna wana dîsa sağ dibûn

Ew muşerref bûn bi îmana zelal
Lew xelaş bûne ji kufr û hem çelal

Hem bi emrê iştigalê serbest dibûn
Wan biçûkê ku li dergûş hîn dibûn

r. 16.

Hem şehadet jêr dibêje yek şebî
Tu nebiyyî hem resûlê şakîrî

Şêst û sê sal 'umrê wî jî ev dibû
Hem nubûwwet di çilî de jêr dibû²⁹

Xizmeta wî ji Xudê ra ku dikir
Ji Nebiyy û ji Resûla kes nekir

Rebbê 'alem pur didayê mu'cizat
Hem jî xaş kir ku didayê beyyinat

Hem dibêjin mu'cizat şed bûn tamam
Ev in meşhûrê di nava xaş û 'am

Çeyrê vana dûwazde di jî ku hebûn
Ew tamamê xaşê mala wî dibûn

Çunkî ev dana Xuda ye jêr dikir
Ji nebiyy û murselan ra kes nekir³⁰

Ez nikarim van beyan kim bi kitab

Wê dirêj be ev kitabet bê hisab

Ey Muħemmed şed hezaran aferîn
Tim li ser te pur şelat j'qelbê birin

*Din selata ser Muħemmed bê hisab
Ger dixwazin hûn xelasha ji 'eza*

Fesla Şeşan Di Behs Xwestina Amîne ji 'Ebdûllah re bavê Muhammed Mustefa (sellelahû 'eleyhî we sellem) de ye

Gotî Eħmed kurê Hesen Bekrî ye
Nûr û reħmet tim li ser ruħê wî ye

Xwestî Rebbê me 'ezîm û zulcelal
Wî Xuda yê nav kerîm û mûte'al

r. 17.

Neqla nûra wî Muħemmed da bike
'Erđ û 'ezmana ji wî tev nûr bike

Xistî qelbê 'Ebdullah ê Muħtelib
Çêbû jê re fikr û gemmê murte'ib³¹

Ku bizewce xwe xelasha ke ji 'itab
Çunkî talib jêr dibûn jin bê hisab

Got ji daya xwe³² bi şîrîn û delal
Tu bixwaze zewcekê bi ħusun û cemal

Bi beha û qedd û qamet i'tidal
Hem ji mala pur şerîf û 'eqî û kemal

Wê dixwestî hem bi 'işqê radibû
Nav qebilê Qureyşîyya kar dibû

Dîtî Amîne ji nava wan tamam
Pur bi ħusun û hem bi 'eqî û şîrîn kelim

Gotî dayê rabe dîsa mêze bike
Li quşûr û di 'uyûba teftîş bike

Dîsa rabû dîtî ya kewkeb³³ misal
Nîne wek wê kes di ħusun û ji heval

²⁸ Yanê pê re diaxivî û suhbet jî dikir.

²⁹ Şêst û sê sal 'umur jê re bû xelat
Ew nubûwwet di çilî da jêr dihat (Qoxî)

³⁰ Ev 'eta a ku Xwedê jê re dikir
Ji Nebiyyû Murselan re qet nekir (Qoxî)

³¹ Murte'ib: Bi tirs

³² Daya Xwe: Diya xwe

³³ Kewkeb: Stêr

Rabû xwestin şerf kîrin malê delal
Li wê qîza mişlê rojê yan hilal

Wan weqiyek³⁴ zêrê xaliş pur temîz
Hem weqiyek zîvê xaliş pur ‘ezîz

Şed dewar û şed dev û pez jê wiha
Kîrne nextê³⁵ Amîne`b qedrê beha

Ji zebîh û ji te‘ama gellek kîrin
Ji feqîr û ji geniya ser kom kîrin

Pur meşarîf bû ji bona de‘wetê
‘Ebdullah zava ye çûye xelwetê

r. 18.

Wê şeva de‘wet ku tê da xweş dibû
Pur bi kêf û hem bi şahî cum‘e dibû

Ey Muħemmed şed hezaran aferîn
Tim li ser te pur şelat j`qelbê birîn

*Din selata ser Muħemmed bê hisab
Ger dixwazin hûn xelaşa ji ‘ezab*

**Fesla Heftan di Behsa Hemla Amîne bi
Muħemmed Mustefa (sellelahû ‘eleyhî
we sellem) de ye**

Gotî rawî ê bi qewlê mu‘teber
Behşa xelqa wî nebiyyê muftexer

Hatî wexta bîn Zuhûrê Rebbê rehîm
Nûra Eħmed wî resûlê pur kerîm

Wê şeva îne me got nehê receb
Guh bidîn tiştê ku çêbû ji ‘eceb

Emrê Rîdwan wî kirî xazin³⁶ cînan
Vekke Firdewsî ku xwestir ji beyan

Bike gazî tu li ehlê erd û sema
Da şiyarbin ins û kainat hema

Nûra mexzûn³⁷ hem jî sirra bê quşûr
Wê ji wê xelqa Muħmed bê Zuhûr

Wê di betnê Amîne ew çê bibe
Wê kemala xelqa wî jî tê bibe

Wê xurûca wî ji başa re beşîr
Ji xerab û ji uşata³⁸ re nezîr

Ev hedişa Ibnî ‘Ebbas apê resûl
Tev yeqîn kin hem bi te`zîm jê qebûl

r. 19.

Got delala tê ji hemla Amîne
Ê ji bona wî zewatê şîrîn e

Purî heywanê Qureysa wê şevê
Kîrne gazî wan bi şewt û bi devê

Ew bi Rebbê Ke‘b û ‘ezman hemle bûye
Ji nişanê wê şeva xulqa wî ye

Text û qeryolê mulûkan qellibîn
Şah û sulţan tev di wê da heyirîn

Hatî şeytanê mezin iblîs le‘in
Pur bi qîrîn û hewara derd û birîn

Ser çiyayê bû Qubeysê zarezar
Ser serê xwe toz û dûman kirye xwar

Purî şeytana li dorê kom dibûn
Ji vê ħuznê ew bi hev meşgûl dibûn

Ev çi ħîrs û ev çi ħal e bêj ji me`r
Go çi bêjim qeş nema ciyy û qerer

Çunkî hatî dewleta xûnrêj siqak
Em ji destê wî hemî tev bin helak

Hat hilaka me di wexta çêbû ħemel
Bûye î‘lan hem jî meşhûr nav milel³⁹

Di Mekkê da çiqas qîz jî tê hebûn

³⁴ **Weqiyek:** Ji pîvana giraniyê ye, ji niv kîloyî kêmtr e

³⁵ **Next:** Qelen

³⁶ **Xazin:** Dergevan

³⁷ **Mexzûn:** Gencîne

³⁸ **Uşat:** Guneħkar

³⁹ **Milel:** Pîrjimariya millet, netewe

Ji gemê xwe ji hesed mehzûn dibûn

Wek dibêjin şed tamamî jê mirin
Ji gem û derdan heyat wenda kirin

Maye 'Ebdullah di xilwa ta'etê
Nûr û rewneq bû di nava cebhetê

Tejr û wehşî pur ji hev ra mizgîn didin
Bîhara ehlê wê der 'ilmdar dibin

r. 20.

Her serê mehkê ji hemla wî dihat
Deng ji erd û hem ji jora semawat

Dabû mizgînî ji xelqê'r her weha
Ew Ebu'l Qasid bi qedrê pur biha

Bê zuhûrê ew li 'erqê bi xwe ye
Ew şeva tarî li we ruhni bûye

Nav Muhammed hem jî Ehmmed ew
zewat
Pur şelat û pur selam û berekat

Şubh û êvaran bibarin weqt û zeman
Ser Muhammed wî resûlê îns û can

Ev riwayet ya dibêje 'Aîşe
Diya mu'min mu'minat û şalihe

Go di wî weqtî yehûdiyyek hebû
Ew yehûdî di Mekkê da meşhûr dibû

'Eynê ew şev ya ku mewlûd tê dibû
Ji suala Qureyşîya meşgûl dibû

Go ji wer îşev da zarokek ma bûye
Em nizanin da bipirsin belkî bûye

Go binêrin lê muheqqeq ew çêbûye
Tev bizanin ew resûl û hem nebî ye

Ê ku muhr û hem 'elamet nav mil e
Ê bişewte tim li ser wî qelb û dil e

Çûn Qureyşî bû sûalê kin ji wî ye
Dî ku rast e ew 'elamet bi cî ye

Ew yehûdî rabû çûbû mêze bike
Da bi çavê xwe bibîne yeqqîn bike

Weqta çûbû dî Muhammed bi nişan
Ketye 'erqê di wê weqt û hem mekam

r. 21.

Weqta rabû bi hişyarî gotibû
Ew nubuwwet îsraîl de ku hebû

Ew ji nava wan neha radbe diçe
Deng û setweta⁴⁰ Qureyşîya afaq biçe

Ev hedîsa İbnu 'Ebbasê pur 'elîm
Jê be razî ew Xudayê pur Kerîm

Gotî Amîne di weqta borî li min
Hema şeş meh bû temama hemla min

Hatî Zatek got di xewnê da ji mi`r
Hem bi şuhbet hem bi şîrîn da emir

Ew resûlê Rebbê 'alem hemla te ye
Nav Muhammed ew j`ruh û canê te ye

Weqta çêbû ew ji ter mektûm⁴¹ bike
Hem ji herkes tu vî navî mestûr bike

Ey Muhammed şed hezaran aferîn
Tim li ser te pur şelat j`qelbê birîn

*Din selata ser Muhammed bê hisab
Ger dixwazin hûn xelasha ji 'ezab*

**Fesla Heştê di Behsa Ixbarekê de ye ji
Wan Mu'cizatê ku Xasî Muhemmed
Mustefa (sellelahû 'eleyhî we sellem)
de ye**

Hem di ixbarek dihatî ev meqal
Guh bidin van tiştê gotin ey heval

Weqta xwestî wî Xuda yê pur celîl
Bên zuhûrê xeyrî xelqê ê defil

⁴⁰ **Setwet:** Qedir, qîmet

⁴¹ **Mektûm:** Veşartin

Ê şefiyyi ji ‘ibad û hem ji xelqê bit
temam⁴²
Ê ku erdê bike ruhni ji zulam

r. 22.

Ku temîz û purî şahir ke bi kerem⁴³
Jê hilîne her çi me‘bûd wek şenem

Ê ku şawûsê melaîk Cibrîl Emîn
Kirye gazî li sema û eređîn

Hem li cem wan hamiîlê ‘erşê Xuda
Hem li cem wî Sidreta a Munteha

Hem di cennet ya ku mewa ye dirêj
Deng hilanî wî bi şewta xwe`y dibêj

Wî Xudayê zûlcelal û pur kerîm
Hatî weqta we`d û soza wî qedîm

Hikmeta wî jî zûhûr ke ê bişîr
Ê sirac û hem şefî`ê yewme`l-`esîr⁴⁴

Amirê me`rûf û nahyê munkera
Şahîbê dîn û `edûwwê kafira

Ê mucahîd bi şiyaret⁴⁵ bo Xuda
Xeyrtirê xelqê li erdê nûr veda

Ê ku xatem bû ji bona nebiya
Xwedye rehîmê hem şefî`ê `aşıya

Nav Muħemmed hem jî Eħmed ew
Kemal
Hem jî Ƨaha hem jî Yasîn pur delal

Ew e ê dîn ku beƧal bûne bo wî
Hem şerî`eta nebiyyan weke wî

Hema tesbîh wan melaîk pur kirin
Ji şena û zêde weşf û ħemd kirin⁴⁶

⁴² Li gorî pîvana mewlûdê ev riste çar kite zêde hatiye nivîsîn.

⁴³ Hem temîz û purî şahir bi kerem (Qoxî)

⁴⁴ Yewme`l-`esîr: Roja tengasiyê

⁴⁵ Şiyaret: Parastin

⁴⁶ Hema fil ħal pur melaîk tesbîh kirin

Ji şena û wesfê ħemdê zêde kirin (Qoxî)

Hema deryê wan cinana tev vebûn
Hema deryê akaran⁴⁷ jî girtibûn

Ƨerr û nazik bûne darê cennetê
Ĥûr û ħilman radibûne xizmetê

r. 23.

Gul û reyhan hem nebatatê gelek
Bêhna wan û hem ji firdews çûn felek

Ƨeyr dixwûnin bi luħatê muxtelîf
Hema derbûn çem û kanîyyê nezîf

Çemmê av û çemmê şîr û hingivîn
Çemmê raqî ê vexwarî zewq dibin

Ƨeyr dixwûnîn ser gulîyya bi xweşî
Ê ku guhdar ew dimîne bê heşî

Ew Xudayê pur `ezîm ra tewĥîd dikin
Hema teqdîsa weha wiha zêde kirin

Hem di cennet da melayîk pur deng
didin⁴⁸
Bi Muħemmed Miştefa jî mîzgîn didin

Hem tecellîya `ezîmê zûlcelal
Her Ƨeref wî kirye ruhniyy û şemal

Ew Xuda ye bê şerîk û bê mişal
Hem jî keşşafê kurûba⁴⁹ layezal

Hucbû estar⁵⁰ wî hilanîn wê demê
Kir Xudayê bê şerîk keşfa ħemê

Pê şiyarbûne melaîk hem jî ħulam
Çawa teblîħa sema kir ew bû temam⁵¹

Emrê Cibraîl kirî Rebbê mezin⁵²
Gotî dakev nava erdê rak ħezin

⁴⁷ Akaran: Ev bêje di nusxeya Qoxî de agiran e.

⁴⁸ Hem di cennet da melaîk denk radikin (Qoxî)

⁴⁹ Kurûba: Pirjimara kerbê

⁵⁰ Hucbû estar: Perde

⁵¹ Pê şiyar bûne melaîk îns û can

Piştî teblîxa temam kir wî zeman (Qoxî)

⁵² Emrê Cibrîl ê Emîn kir Rebbê mezin (Qoxî)

Ji melaîk şed hezar bûne heval
Tev bela bûne li deşt û hem cibal⁵³

Di cezaîr di bihar û hem xerab
Dane mîzginî temama bê hisab

Hetta erdê jêrî jêrî ew diçûn
Wan nehîştî cîk li erdê kes hebûn

r. 24.

Kesê zanî ku Xuda jê ra qebûl
Ê ku şahir hem teqî be nabe melûl⁵⁴

Ya Xuda yê pur kerîm û zulcelal
Me hisab kî ji qebûla hem jî heval⁵⁵

Me û vanê ku li mewlûd hazirin
Da û bavê wana tevde ku mirin⁵⁶

Tu bi heqqê Miştefayê pur 'ezîz
Ji gunah û ji xetaya bikkî temîz

Hûn bixwûnîn pur şelata bê hisab
Ser Muhemmed wî Şeffî'ê yewme'l-meâb⁵⁷

Ey Muhemmed şed hezaran aferîn
Tim li ser te pur şelat j' qelbê birîn

*Din selata ser Muhemmed bê hisab
Ger dixwazin hûn xelasha ji 'ezab*

Fesla Nehan Dîsa di Behsa Hinik Xarîqe û Hem Ewsafê Muhemmed Mustefa (sellelahû 'eleyhî we sellem) de ye

Ev riwayet Bû Hureyre ew dike
Tim Xuda wî di rizayê da bike

Ku suwal kir min ji 'Eliyyê Talib e
Pur rizaya Rebbê 'alî ser bibe

Ji sifate wî Resûlê mu'teber
Ê ji erz û ji sema ra muftexer⁵⁸

Ku resûl e ji Xudayê 'alemîn
Ew e qaidê ji bona muheccilîn⁵⁹

Ew 'ezmana Nebî bû Adem herî
Ji 'iyûba ji quşûra tev berî

r. 25.

Rebbê 'alem di kitêba xwe'y mubîn
Wî digotî kainata'r ecme'în

Ev Muhemmed nabe bavê tû kesî
Da biçûk û hem mezin pê bihesî

Ew Resûl û hem jî xetma Nebiyyîn
Hem hebîbê wî Xudayê pur mubîn

Ê ku hewzê kewşerê ra amir e
Ê meqam ê Mehmûd jê re esser e

Ew imam bû hem resûl bû Qureyşî
Pur şelata tim li ser wî bireşî⁶⁰

Ew e beyreqdar di heşrê ê bibe
Ê bi qîmet û bi xaîr ew dibe

Ew nebiyyê Heremeyna hem li dûrê
fethiye
Ew Mekiy yû Medeniy yû ebtehiyy e⁶¹

Eşlê wî jî ademî bû insan dibû
Ji nezar ra fer'û mensûb ew dibû

Hem ji Îbrahîm Xelîlullah hesab
Hem ji Îsma'îl Zebîhullah neseb

Ew bi şexşê 'elewiyy û bi nûra qemerî
Bi lisanê 'erebiyy û bi rengê esmerî

Ew bi qelbê rehmaniy û hem pur helîm

⁵³ **Cibal:** Çiya

⁵⁴ *Kesê jêra ku Xweda kirye qebûl*

⁵⁵ *Ew teqiy ye ew di heşrê nabe melûl (Qoxî)*

⁵⁶ *Tû qebûl kî hem ji mer jî hem heval (Qoxî)*

⁵⁷ *Tevlî da û bavê sax û wê mirin (Qoxî)*

⁵⁸ **Yewme'l-meâb:** Roja vegeerê

⁵⁸ **Muftexer:** Hêjayî pesinandinê

⁵⁹ **Muheccilîn:** Dest û rû spî

⁶⁰ *Ewe îmam û hem resûl û Qûreyşî*

Tim selata pur li ser wî bireşî (Qoxî)

⁶¹ **Ebtehi:** Navekî Mekke'ê ye bi me'na wê newalên tijî kevir e

Ew bi cih xwo Hicaziyy û hem pur kerîm⁶²

Ew bi burhê hem zirav û hem dirêj
Dest û zer'ê wî yê qayîn mû dirêj⁶³

Ew bi qama mu'tedil bû ne dirêj û ne kinik
Hem bi rengê şor sipiyy û pur xweşik⁶⁴

Çav berraq û bi kanî kî killirî
Bi libasê pur temîz û hem jî şahir hilkirî

r. 26.

Ew di weqta ku ji meclis radibû
Da îşaret ji hevalê ku hebû

Ew îşaret bû ji bo rabin temam
Weqta meşyê ser dibû 'ewr û gumam

Ew e şahib qabê qewsan û nebiyyê rehmîet e
Himmeta wî jî bilind û ew şerîfê ummet e

Xwedyê nuţq û hem beyana pur feşîh
Ew ku xwêdana ji wî yê bêhn melîh⁶⁵

Zîkr û ixbarê ku jê tèn bê mişal
Ew bi xelqa hem bi xulqê pur kemal

Bi kelimê xwe şîrîn û wekî ava pur zelal
Teşliya xwe nade kesî hem ew rifqê bê heval

Pak û paqij ew ji nûra Zулcelal
Dî şeva tarî bi wechê wek hilal

Bi hicab bû bi dewamî mestûr dibû
Ew ji şeytan hem ji dujmin mehîfûz dibû⁶⁶

⁶² Ew bi nutq û bi beyan hem pur hekîm
Hem bi qelbê rehmaniyy û hem pur kerîm (Qoxî)

⁶³ Dest û zendê wî qewiyy û mû dirêj (Qoxî)

⁶⁴ Hem bi qamet ne dirêj û ne kinik
Ew bi rengî sipî sor û pur xweşik (Qoxî)

⁶⁵ Melîh: Şîrîn

⁶⁶ Tim û daîm bi hicab û newbet dibû

Ew ji şeytan û 'edûwa mehîfûz dibû (Qoxî)

Ruknê Îslam kê diditî lêd`kir salam
Tim li ser bin pur şelat û hem salam⁶⁷

Dînê bañil wî hilanî ê pur xerab
Dînê Îslam wî beyan kir hem ê şewab

Pur fitûhat û cihad jê re hebûn
Hema dewlet tev ji wî ra muţî' dibûn

Zîkr û tesbîh ji Xuda ra tim dikirî
Bi heya û bêhnfire bû hem bikirî⁶⁸

Ew bû xatem ji nebiyya hem emînê ji sema
Katimê sirra temama hem sexiyê bi 'eşa

Başê tiştar⁶⁹ ne bexîl bû jê dida
Nava nasa ew ji qîmet deng dida⁷⁰

r. 27.

Mu'cizatê purrî Zahir jê beyan
Gur û hirça wekî wana îxbar didan⁷¹

Weqta mî'racê bûraqê hürmet dikir
Qeş di rê da çûbû hat û deng nekîr

Pur 'esa kir jê vexwarin têt ji ava tiliyya
Hem bi pê ket koka darê tevlî rah û gulliya⁷²

Wî biçûkê jê bigur da tekellum bi xweşî
Ew di destê wî şerîf da bi heşî

Pur xeber dabû şebiyê hîn li şîr
Murtedayê tu ji Rebbê xwe'y kebîr

Soz û 'ehda xwe`r wefi bû ew kerîm
Hem rizaya Wî ra talib bû hêlîm

⁶⁷ Kê diditî kê diborî lê dikir salam
Pur li serbî hem selat û hem salam (Qoxî)

⁶⁸ Hem dewamî bi heya û pur girî
Bi dewamî zîkr û tesbîh dikirî (Qoxî)

⁶⁹ Başê Tiştar: Ji tiştên herî baş re
⁷⁰ Pur biqîmet bû li erdê deng dida

⁷¹ Mu'cizatê wî yê zahir pur hebûn
Gur û hirçan wekî wana mûxbîr dibûn (Qoxî)

⁷² Hem 'esa kir av vexwarin wan ji ava tiliya
Koka darê ew bi pey ket tevlî rih û gulliya (Qoxî)

Qeşta jê re çî muhim bû jêr dibû
Satirê 'ewret dewamî hafiz dibû

'Efwa herkes ji xeraba tim dikir
Çî muşibatê⁷³ li ser xwe mestûr⁷⁴ dikir

Purrî rojê xwe bi rojî dibirî
Di şeva de pur 'ibadet dikirî

Ji bo başa ew bi 'ewnet⁷⁵ bê hisab
Purê fuccar û xerab dane 'ezab

Dest bi kê da wî bi sehl û bi xweşî
Pur 'edalet ew di teqşîm dimeşî

Me'mela de ew bi sebbaq⁷⁶ pur xweş î
Di ħurubû xwedîyê ħerbê nexweş î

Bi tebessum ken ji wî re çeş tunebû
Zewq û raĥetî ra ħalib ew nebû

Xwedîyê 'eql û hem feşahet mewzûn
dibû⁷⁷
Tim li pêş bû hem bi qewlê ħuccet dibû

r. 28.

Kî selam kir li wî Zatê pur şerîf
Hem bi dest girt û hejandibû xeffî

Bêhna firdewsê ji destan pur xweşî
Kî binêrta ew diçûbû ji heşî

Weqta rûniştî li şeĥna mescidê
Wekî hîva pur bi şewq û nûr didê

Pur bi şewq bû ew ji nûra`b nubwetê
Jêr 'elamet bû resûlê reĥmetê

Pur kerîm û hem qesîm⁷⁸ û hem wesîm⁷⁹

⁷³ **Muşibat:** Pirjimara asiw, misîbet, bela

⁷⁴ **Mestûr:** Nuxumandî

⁷⁵ **Ewnet:** Alîkarî

⁷⁶ **Sebbaq:** Di her tiştî de xwedîyê sereketiye, di tevgeran de ji herkesî zûtir

⁷⁷ Di heman destxetê de di binê vê de wiha jî nivîsiye: Xwedîyê 'eql û bi feşahet mewzûn dibû.

⁷⁸ **Qesîm:** Rind

⁷⁹ **Wesîm:** Zerîf

Ew ji ħusnê ra 'elamet bû ħelîm

Ew bi çavê reşkirîbû ku ji lêva nûr dibû
Nava milla muhra xetmê tê dibû

Ew kelîma lailahe ġeyrê Zatê wî wucûb
Ev Resûllullah Muĥemmed qaşidê wî yê meĥbûb

Ew li dunê nav Muĥemmed çunkî
Meĥmûd ji Xuda
Cem melaîka temama ew wisa ne ey
huda⁸⁰

Ew beşîr bû cennetî ra mizġîn dida
Hem sirac bû ku ji wan ra ruhnî dida

Murteġa ye wî Xuda raZî bike
Hem şeffî'e ummetê ra wî bike

Eşkera kir dîn bi ħerbê xwe giran
Ew neşîĥetkarê ummet bû ciwan

Çî 'ibadet ji Xudê ra ku hebûn
Wî temam kir ĥetta rojê wî hebûn

Mewlûda wî duwazde ê Ewwel Rebîf
Nav rebîf bû hem rebîf bû hem Rebîf

Mu'cizatê purrî Zahir jêr dibûn
Jêr melaîk îns û cin muţîf dibûn

r. 29.

Ew 'elamet ji nebiyy û murselîn
Ji xelaġa Rebbê 'alem ev emîn

Ji temamê enbiya û murselîna zêde bû
Ji temamê mexlûqata yek bi xwe bû

Rebbê 'alem me 'efû ke ji zunûb
Me temama ew e keşşafê kurûb

Bi Muĥemmed Miştefa ra yewmu`l-
mezîd

Tev di cennet çeş ji cem wî nebne be'îd⁸¹

⁸⁰ Nav Muĥemmed çunkî Meĥmûd ji Xweda
Ba melaîka temam jî ê huda (Qoxî)

⁸¹ Tev di cennet salîĥa ra hem şeĥîd (Qoxî)

Ey Muḥammed şed hezaran aferîn
Tim li ser te pur şelat j`qelbê birîn

*Din selata ser Muḥammed bê hisab
Ger dixwazin hûn xelaşa ji `ezab*

**Fesla Dehan di Behsa Fedl û Xêra
Selawatê Ser Muhemmed Mustefa
(sellelahû `eleyhî we sellem) de ye**

Ev şelatê ser Muḥammed pur şewab
Ê bi `îşqê wê bixwîne cennet meab

Hem şelatê ser Muḥammed di şewab
Purî xêrtir ew ji `itqa⁸² pur riqab⁸³

Di zemanê ku Muḥammed di Medînê da
dibû
Çû ziyafeta şeḥab kî hazîr dibû

Ew ji mescîd wexta rabûne diçûn
Wî şeḥabî gav jimartin ev dibûn

Di hisabê ku tamam şed gav dikir
Wî şeḥabî şed `ebid azad dikir

Ji şewaba wî mezin ra behş jê kirin
Hema meşhûr ew di nava xwe pur kirin

r. 30.

Got Resûlullah li wê der ev xeber
Ji `ebîda gerçî azad ew qeder

Li şelatê ku li ser min xêrtir dibin
Ew ji `itqa wan `ebîdê ku kirin

Pur xeber da wî di xêra şelewat
Tim li ser bin pur şelat û berekat

Gotî Muslim di Şehîḥa xwe`y şîrîn
Wî riwayet ji Hureyre ê emîn

Kî şelatê wê bixwîne ew şad bibe⁸⁴

⁸² **Itqa:** Azadkirin

⁸³ **Riqab:** Kole, bende

⁸⁴ Ê bixwîne yek şelatê dilşad bibe (Qoxî)

Musteḥeqqê deh şelata ew dibe

Deh şelat jî bi şedî ne bil–temam
Şed bixwîne ew hezar in bi kelim

Ê bixwîne yek hezarî ew dibe
Dê bi min ra cennetê da pur xweş bibe

Gotî `Ayşe ya Xudê jê razî be
Ji Muḥammed ra ku zewcet dibe

Seḥerê da min ji wî ra cillek dirût
Çira vemrî derzî ketbû wê digot

Min dî daxil bû Muḥammed ku dihat
Şewq û ruhî da ji wechê nûr hilat

Derzî min dî ji `ecêbê min digot
Çiqas wechê te bi nûr e wî digot

Weyl ji wî ra wî kesî ku min nebîn
Roja heşrê purrî zehmet wê bibîn

Ya Hebîbî kî ye ew kes bêj ji me`r
Di cewab da go bexîl e ev qeder

Ya Hebîbî kî bexîl e got ew dibe
Ê li balê behşa min tê gafil bibe

r. 31.

Ey Muḥammed şed hezaran aferîn
Tim li ser te pur şelat j`qelbê birîn

*Din selata ser Muḥammed bê hisab
Ger dixwazin hûn xelaşa ji `ezab*

**Fesla Yazdan di Behsa Ziyaretiya Enbiya
Hem Selama Wan Li Ser Muhemmed
Mustefa (sellelahû `eleyhî we sellem)
de ye**

Gotin `alim wan di heqqê Muştefa
Tim rizaya Reb li ser wan bê cefa

Çi mekanê ku bixwînin mewlûd li wê
Wê melaîk hetta salkê kom bin di wê⁸⁵

⁸⁵ Hetta salkê wê melaîk naçin ji wê (Qoxî)

Ûetta roja hatî xwendin bi yeqîn
Ê dibêje ew 'Eliyyê pur emîn⁸⁶

Tu du'a jê naçe 'ezman nabe qebûl
Bê şelata ser Muħemmed ew bit zelûl

Aminê got ez Muħemmed hemle dibûm
Meha ewwel recebê da ez tê dibûm

Min zêlamek di xewê da şîrîn didî⁸⁷
Ew bi wechê purrî xweş û nûr xwedî

Merħeba got ya Muħemmed min digot
Çi kesî tu ez im Adem wî digot

Çi dixwazî gotî mizgînî te be
Ji beşer ra ev e seyyîd pê xweş bibe

Ev muşer û hem rebî'e ku hebin
Van qebîla ê bi wî teşrîf bibin⁸⁸

Maha du wî xweş zîlamek dî dihat
Ser Muħemmed kir selam û mujde xelat

r. 32.

Çi kesî tu bêj xuyanî çi xeber
Ez im Şîs û di cewaba xwe ji mer

Çi dixwazî go ji te'r mizgîn didim
Ji vê hemla te'y bedî' ra şehde dibim

Ew ji te'wîl û hedîşa ra xwedî
Hem Beraħîmê ku qatî' ħuccet didî

Maha du wê min zîlamek dîbû dihat
Kir selam û purrî 'izzet jê dihat

Min dipirsî ez im Îdrîs di cewab
Gotî hemla te nebî ye hem reîs e bê
gezab

Maha çara hatî yek dî bi's-selam
Ya Ĥebîbellah digotî xweş kelim

Min dipirsî di cewabê ez im Nûħ
Ev e hemla te xwedîyyê neşr û futûħ

Maha pênca min zîlamek dî digot
Ya şefîyyê ji Xuda jê re digot

Min dipirsî ez im Hûd im di kelim
Jê re mizgîn ê şefa'et jê meram

Maha şeşsa yek zîlamek daxil dibû
Kir selam û reħmetellah meşgûl dibû

Min dipirsî ev Xelîlullah dibû
Ev nebîkî pur celîl e gotibû

Meha hefta hat zîlamek pur 'ezîz
Kir selam û wî di lefzê pur lezîz

Ew jî Isma'il Zebîħullah dibû
Bi weled kî ku nebiyye mesrûr dibû

Maha heştta min zîlamek dî weha
Bi zimankî pur feşîħ û rû beha

r. 33.

Wî digotî Xîretellah es-selam
Ew jî Mûsa tim li ser wî bin selam

Çi dixwazî ya Kelmellah bibêj
Ev e şaħîb ji ayatê me'na dirêj

Maha nehha min zîlamek dîbû 'eceb
Gotî ya xatem Resûlillah edeb

Min dipirsî gotî 'îsa ez dibim
Purrî mizgîn ji te ra bî ez dibim

Ev Resûlê pur mukerrem hemla te ye
Hat hilanîn tevdê îşa ser te ye

Ey Muħemmed şed hezaran aferîn
Tim li ser te pur şelat j'qelbê birîn

*Din selata ser Muħemmed bê ħisab
Ger dixwazin hûn xelaşa ji 'ezab*

**Fesla Duwazdan di Behsa Welidandina
Amîne Diya Muhemmed Mustefa
(sellelahú 'eleyhî we sellem) de ye**

⁸⁶ Çawa gotî wî 'Elî yê pur emîn (Qoxî)

⁸⁷ Min di xew da yek zîlamek şîrîn didî (Qoxî)

⁸⁸ Cumle 'urban dê bi wan teşrîf bibin (Qoxî)

Gotî ‘alim Waqîdiyyê⁸⁹ rehma lê
Şeva ewwel ji rebî’îl ewwelê

Bi surûrî⁹⁰ Amîne tê da dibû
Şeva şanî bi muradê mizgîn dibû

Şeva şaliş Amînê ra hat xeber
Ê qiyama hemd û şukre bîn qerer

Şeva çara deng dihatê eşkere
Dengê tesbîhê melaîk her der e

Şeva pêncâ di xewa xwe dîtî Xelîl
Daye mizgîn wî ji Rebbê xwe`y Celfî

r. 34.

Bi nebîkî pur bi qîmet hem bi nûr û hem
beha
Xwedîyê fezlê hem bi ‘izz û pur şena⁹¹

Şeva hefta tîn melaîk wê derê
Ji hesabê ictima’â wan bi derê

Pur bi ‘işq û hem bi kêfê tev dibûn
Ew zemanî ne ku hindîk xalî nebûn⁹²

Şeva heştâ deng dihatê bi`-surûr
Ji milada wî re nêzik ê bi nûr

Şeva nehha dengê luftê xweş dihat
Êş û zehîmet tev ji ser te ew hilat

Şeva dehha mizgîn dibûn xîf û muna
Şeva yazda mizgîn dibûn erd û sema

Şeva dozda pur bi ruhî ne zulam
Rabû ‘Ebdulmuţtelib tevî gulam

Çi xerabî ê ji beytê nû dikir
Wî ji beyt û ji Xudê ra xizmet dikir

⁸⁹ **Waqîdî:** Ebu Ebdullah Muhammed bin Ömer bin Wâqid el-Eslemî (748 - 822; Medine); dîroknasekî navdar ê Îslamê.

⁹⁰ **Surûr:** Şadî

⁹¹ *Bi nebî kî pur bi nûr û şewq û beha Xwedîyê fedlê zêde ‘izz û hem wefa (Qoxî)*

⁹² *Ew zamankî pur ji wî xalî nebûn (Qoxî)*

Aminê got qeţ li dor min kes nema
Hema hat min tirs û lerzek ji gema

Mam tenê bê kes di wê hat min girî
Hema nêzik min dî xanî nûr kirî⁹³

Min dî hatin vê sera û menzilê
Hema çar jin pur dirêj û xweşşik belê⁹⁴

Tev bi nûr û wekkî hîva çarde bûn
Bi pêşmalê sipî bûn û bêhn zêde bûn

Bêhna wan ê purrî fayiq⁹⁵ tê ji dûr
Wek ji tuxmê ‘Ebdulmenafê bê quşûr

Ya ku ewwel ew dihatî gotî weha
Îbşîrî ya Amine bil Muştefa⁹⁶

r. 35.

Ew e seyyid ji beşer ra iftixar e bi ‘eceb
Jê re bey’et û muşer ra hem pur ‘ereb

Wexta hatî ew li rastê min digot
Çi kesî tu ez Hewa me wê digot

Ya li dû wê hat bi ‘izz û pur surûr
Gotî wek te kes tu nîne ya jê zuhûr

Tuhr û şahîr behra zaxîr⁹⁷ ev dibe
Ji beşer ra nûra bahîr wê bibe

Weqta rûnîşt çî kesî tu çî xeber
Bo Xelîl ra zewcîm Sara bi qerer

Ya şîşîyya ku dihatî ew bi şîrîn û edeb

⁹³ *Ku li ba min kes nema bû min dagîrî*

Hema nêzik min dî xanî ruhî kirî (Qoxî)

⁹⁴ *Pur dirêj û xweşşik çar jin ew bele (Qoxî)*

⁹⁵ **Fayiq:** Bilind

⁹⁶ Ev rêzik di mewlûda Melayê Bateyî de jî heye. Ev jî dide nîşan ku weke hemû mewlûdnûsên Kurd Mela ‘Elî jî di bin bandora Melayê Bateyî de mane. Bi mijar û hûnandina risteyan jî Mela ‘Elî eşkere di bin bandora Melayê Bateyî de ye. Nivîskarên Kurd ên mewlûdnivîs vê yekê qet înkâr nekirine û Melayê Bateyî jî xwe re weke pêşeng qebûl kirine.

⁹⁷ **Zaxîr:** Tije, dagirtî

Ev e hêmela te hêbîbê pur bi 'izz û bi
'eceb

Hem bi qîmet xwedyê meth û hem şena
Ev jî rûniştî li paş min ew weha⁹⁸

Min dipirsî çî kesî tu ez im Asiyya ku
dibim⁹⁹
Ya ku qîza ji Muzahim ra dibim

Ya li dû wana bi hûsn û hem bi behcet¹⁰⁰
bû ji wan
Hem bi heybet hem bi qîmettir bû ji wan

Gotî mizgîn ji vê hêmela xweş kelim
Ê delîlê ji ayat û mu'cîzata ra temam

Ev jî rûniştî li pişt min got ev xeber
Hema pal de baş li ser min bê zerer

Min dipirsî çî kesî tu ya pur delal
Qîza 'Umran ez im Meryem ya heval

Em ji bo hêmela te hatin pîrik ji te'r
Bikne xizmet hem jî ardimcî¹⁰¹ ji te'r

Ez bi vana pur bi kêf û raħet dibûn
Weqta hatin tev ji min ra mehbûb dibûn

r. 36.

Pur merev jî ew ji der tèn daxil dibin
Fewc û fewcû pur gelek tev kom dibin

Min dî xanî pur ji van ruhni gelek
Şewta wan jî muxtelif bûn ew jî melek

Firra ŷeyra rast û çepê xwe didî
Min ji wana keyf û raħet xweş didî¹⁰²

Got Xudayê pur 'ezîz û hem metîn
Ê ku qaşid ji Resûla Cibrîl Emîn¹⁰³

⁹⁸ Hema rûniştî li paş min ew wiha (Qoxî)

⁹⁹ Çî kesî tu ez im Asya ku dibim (Qoxî)

¹⁰⁰ Behcet: Rûken, rûşen

¹⁰¹ Ardimcî: Alîkar

¹⁰² Firra teyra rast û çepê min didî

Min î wan a zewq û raħet pur didî (Qoxî)

¹⁰³ Got Xweda ê pur 'Ezîz û hem Mûbîn

Ê ku qaşid bû resûlan nav Emîn (Qoxî)

Bîn ŷerabê ruh bi wan raħet dibin
Bide mizgîn wan hewarî mehbûb dibin

Wan qapağê devê miska zû veke
Bo Muħemmed rabe xizmet baş bike

Zûka raxe wan seccadê qurb û wişal
Bo xwediyê nûr û rif'et ittîşal

Bêje Ruďwan ew jî vekke deryê cinan
Bêje Malik ew jî bigre wan agiran¹⁰⁴

Hullî Ruďwan her libas ke tu ji xwe'r re
Dakev erďê pur melaik bib bi xwe'r re

Şadiqîn û mukremîn û ħafîn¹⁰⁵ hene
Ê muqerreb tevî vana emrê te ne

'Erď û 'ezman her ŷeref gazî bike
Ins û cinna hem melaik hişyar bike

Hatî weqta wan muħibba bi hevdu'r
bibin
Hema ŷalib hem jî meŷûb dilxweş bibin

Hema Cibrîlê ku daîm ew delîl
Bi cî anî emrê Rebbê xwe'y celîl

Wî ħeleq¹⁰⁶ kirne melaik ħeremî da
Hem jî seknîn di çiyayê Mekkehê da

r. 37.

Baskê wana pur sipiyî û kafûrî¹⁰⁷ bûn
Weħş û ŷeyr û ê li çola kêfxweş dibûn¹⁰⁸

Ev bi emre wî Melîkê Cebbar dibe
Wî Xudayê 'alem jê re muħtac dibe

Hat hilanîn keşfa çava min didî
Qeşrê buşra min ji erďê Şam didî

¹⁰⁴ Bêje Malik ew jî bigre agiran

Bêje Ridwan hema veke va cinan (Qoxî)

¹⁰⁵ Ĥafîn: Ewên di derdora 'erşê de/seqayê de sef
girtî. Qaflileyek ji milyaketan e.

¹⁰⁶ Ĥeleq: Xelek

¹⁰⁷ Kafûrî: Bêhneke spî û xweş e.

¹⁰⁸ Teyr û heywanat temam pê xweş dibûn (Qoxî)

Ji serê beyraq min ‘ecaîb pur didî
Şerq û ğerb û yek li jor ra ke‘be dî

Hema țeyr jî ew bi ref ref kom dibûn
Nuklê wana şor û bibazkê nûrf bûn

Lu‘lû û mercan li ħucra min reşand
Sekkinîn û bi tesbîħa deng hiland

Ez li ħalê xwe dinêrim pur li wan
Tên melaîk min ‘ecaîb dî ji wan

‘Ûd û ‘enber hem bixûr tînin melek
Di firagê zîv û zêr da bêhn tê gelek

Deng hilanîn bi şelata hevra dibin
Ser resûlê me`y mukerrem xwoş dibin¹⁰⁹

Aminê got min dinêrf hîva temam
Wekî konkî pur bi şewq û bê ğumam¹¹⁰

Hem sitêrik ew jî kom bûne beha
Tasek şerbet dane dest min wan neha

Bêhna kafûr hem sipîtir bû ji şîr
Wekî şekkir yan jî hingiv țe‘m dibir

Pur bi zewq û hem bi lezzet țe‘m dibû
Min vexwarî can bi wê raħet dibû

Şewq û nûrek daye ser min pur mezin
Min dinêrf hema țeyrek nêzik ji min

r. 38.

Hem sitêrik ser min sef bûne wiha
Tasek şerbet dane dest min wan niha¹¹¹

Çawa baskê wî li ser xwe min didî
Wê demê hatî Resûlê ku we dî¹¹²

Ey Muħemmed şed hezaran aferîn
Tim li ser te pur şelat j`qelbê birîn

¹⁰⁹ Bi şelata denk hilanîn hevra dinên
Ser resûle me Muħemmed xweş dibên (Qoxî)

¹¹⁰ Min li ‘ezman ku dinêrf hîva temam
Wekî kon kî pur bi şewq û bê xumam (Qoxî)

¹¹¹ Ev malik du oriĵinala nusxeya Mela ‘Elî de nîne.
Qoxî bi xwe nivîsiyê û lê zêde kiriye.

¹¹² Wê demê çê bû Resûlê bi xwedî (Qoxî)

*Din selata ser Muħemmed bê ħisab
Ger dixwazin hûn xelaşa ji ‘ezab*

**Fesla Sêzdan di Behsa Selewatan li ser
Muħemmed Mustefa (sellelahû ‘eleyhî
we sellem) de ye**

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya seyîde`l–ebrarî

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya Muştefe`l–muxtarî

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya nûre`l–‘ibadî

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya nasiħe`l–‘ibadî

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya menbe‘e`l–furqanî

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya saħibe`s–sulţanî

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya tace`l–etqiyai

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya xateme`l–enbiyai

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya saħibe`l–mi‘racî Ĥ

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya saħibe`l–ferecî

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya Resûlellah

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya Ĥebîbellah

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya Şefwetellah

Eş–Şelatu ‘eleyk es–Selamu ‘eleyk
Ya Xeyre Xelqillah

Eş–Şelatu ‘eylek es–Selamu ‘eylek
Taha ya mûeyyed

Eş–Şelatu ‘eylek es–Selamu ‘eylek
Ya Şeffî'e'l–muẓnibîne 'Indellah

Eş–Şelatu ‘eylek es–Selamu ‘eylek
‘Ehmed ya Muḥmed

Eş–Şelatu ‘eylek es–Selamu ‘eylek
Ya Zeyne'l–bilad

Eş–Şelatu ‘eylek es–Selamu ‘eylek
Ya Xîretellah

Eş–Şelatu ‘eylek es–Selamu ‘eylek
Ya Mehdî we Hadî

HAZÂ DU'ÂU XETMI'L-MEWLIDI'Ş-ŞERÎF¹¹³

Bismillahîrrehmanîrrehîm

Bi navê Xwedayê ku him Rehman e û him jî Rehîm e

Ellahumme ya rebbî em sûal û ricaê ji zatê Te yî kerîm, hem ji esmayê Te yên 'ezîm dîkin. Tu birijînî li ser Muhemmed Sellallahû 'Eleyhî Wesellem. Hem li ser tamamê enbiya û murselîn. Hem li ser tamamê al û ewlad û eshab û ezvac û etbaê wî yê tahirîn. Ji nûr û rehmet û berekatê xwey 'emîm.

Ya rebbel 'alemîn! Hem li ser sadatê me Ebûbekrê siddîq û 'Umer û 'Usman û 'Elî, hem li ser Hesen û Huseyn û Hemze û 'Ebbas ridaya Xwedê li ser gîşa be ecme'în. Hem dîsa selat û selam li ser Muhemmed sellellahû 'eleyhî wesellem, hem li al û eshab û ewlad û etba û ezvac û xezûr û heval û zurriyyet û ehlê mala wî. Hem dost û muhibb û ummeta wî be ya rebbel 'alemîn.

Ellahumme ya Rebbî! Tu me sax bike li ser sunneta wî. Tu me bimirînî li ser milletê wî. Tu me heşîr bikî di nava qafîleya wî. Tu me mehrûm nekî ji şefa'eta wî. Tu me ferq nekî ji şerî'eta wî. Ya Xwedayê 'alemê.

Ellahumme ya Rebbî! Li ser van hevalê hazir bûne li mewlûda nebiyyê Te, safiyyê ji xelqê te, birijîni ji berekatê wî hedyê kerîm. Hem tu me av bidî ji hewzê Kewsera wî. Di roja tîbûniyê ji heyecana 'ezîm. Hem Tu me bidî seknandin di cîranê wî da di cenneta ne'îm de. Hem tu me bi par bikî bi dîna wechê Xwe yî kerîm. Hem têxî hîfz û selametê ji 'ezab û 'îqabê şiddetê xwe yî elîm. Ya rehman û ya rehîm.

Ellahumme ya Rebbî! Em ji te dixwazin bi heqqê wî nebiyyê te yî kerîm û wefa. Tu ji me re tim bibê 'ewn û mû'în û hafiz. Hem têxî cennet û xûrefa. Hem bi berekatê wî bike rîziq ji me ra, qebûl û 'izz û şerefa. Ya men ye'lemu sirre we exfa. Ya rebbî Tu hilîni ji ser me û hazira guneh û zunûb û ewzar. Hem têxî hîfz û selametê bi sîrrê navê xwe yî Settar. Ji zilm û cehl û tîrs û extar. Hem tu me

¹¹³ Ev duaya xetma mewlûda şerîf e. Mela 'Elî duaya mewlûdê bi Kurdî û pexşane nivîsandiye. Ji bilî vê nivîsê, nivîsên wî yên pexşane (kurdî) nîn in. Ji ber vê yekê ev dua girîng e. Pêşî û paşî bi 'Erebî ye. Di nabeyna herdu duayên 'erebî de bi kurdî dua kiriye û duaya herî mezin jî ev e. Emê li vê derê tenê duaya wî ya kurdî binivîn. Di serê vê duayê de beriya bismillahê bi 'erebî sernivîs wiha ye: " Hazâ mewlîdû 'îşrî'l-qurân, we'l-ixlâs, we'l-mu'âwizeteyn we billahî'l- tewfîq" yanî ev hersê mijarên quranê beramberî dehyekê ji quranê ye.

meşxûl bikî bi ta'etê xwe, di temamê ewqatê şev û rojan de. Hem qebûl bikî ji me hindikî ku 'emelê ku me kirine, di sirr û ichar. Ya rebbî di dinyayê de û di axretê da tiştê baş bidî me, me ji agirê dogehê biparêzî. Hem tu me 'efû bikî, bi 'efw û qudreta xwe ye 'efûww û xeffar.

Ellahumme yar Rebbî! Bigihîni, bi wesilîni bi qasî xêra wê tiştê ku me xwendiyê, ji kalamê Te yî qedîm, hem ji bereketa xwendina mewlûda nebiyyê Te yî kerîm. Di sehîfê me û sehîfê dê û bavê me hem meşayîxê me hem mu'ellimê me, hem di sehîfê van misilmanên hazir, hem sehîfên dê û bavê wan de, hem temamê misilmanan ecme'în.

Ya Rebbî tu me û xwediyyê vê mewlûdê di vê roja mibarek de, di vê se'eta bi xêr de, bikî ji wan ê ku li cem Te meqbûl in. Tu me nekî ji wan şeqîyy û mehrûman, ya rebbel 'alemîn. Ya rebbî tu fereca xêrê vekî li xwedyê derd û xeman. Tu yî rehmê li xwediyyê burc û dunya. Hem sihhet û selametê bidî muhtac û xuzzat û musafirîn. Hem jî ehlê dîn, hem li 'ebîdê Te yên hazir hem jî ehlê dîn. Hem li 'ebîdê Te yên hazir, hem temamê misilmana hem jî zalimîn, hem amîrîn û memûrîn. Hem tu xetma bi se'adet û bi xêrê bikî yâ Rebbe'l-'âlemîn.